

Optimalisatie van afvoer gewasbeschermingsmiddelen door agrariërs

J.L. Lommen, P.C. Leendertse, M.C. Hoogendoorn,
D.D.J. Keuper en J. van Vliet

Optimalisatie van afvoer gewasbeschermingsmiddelen door agrariërs

Abstract: In het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ zijn in 1988 afspraken gemaakt over de afvoer van verpakkingen en resten van gewasbeschermingsmiddelen in Nederland. Gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden kunnen kosten voor het afvoeren en vernietigen van resten en verpakkingen, die zijn voorzien van het STORL-logo KGA in rekening brengen bij Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL). Echter uit de praktijk blijkt dat de afvoer niet goed georganiseerd is. Provincie Drenthe en WMD Drinkwater vinden dit onwenselijk, en willen voor Drenthe, en waar mogelijk voor heel Nederland, de afvoer van gewasbeschermingsmiddelen op een duurzame manier regelen. De eerste stap is het opstellen van dit feitendossier. Het beantwoordt de vraag: wat beoogt het convenant, op welke onderdelen werkt het in de praktijk (on)voldoende en hoe is het in het buitenland geregeld?

Auteur(s): J.L. Lommen, P.C. Leendertse, M.C. Hoogendoorn, D.D.J. Keuper, J. van Vliet

© CLM publicatienummer 933, juli 2018,

CLM Onderzoek en Advies

Postbus:

Postbus 62
4100 AB Culemborg

Bezoekadres:

Gutenbergweg 1
4104 BA Culemborg

T 0345 470 700

F 0345 470 799

www.clm.nl

Inhoud

Voorwoord	3
Samenvatting	4
1 Analyse werkwijze STORL	8
1.1 Convenant en werkwijze STORL	8
1.2 Ervaringen uit de praktijk	16
1.3 STORL-inzamelactie	20
1.4 Verschil reguliere STORL-procedure en inzamelactie	21
2 Inventarisatie stakeholders	22
2.1 Beschrijving stakeholders	22
2.2 Belangen stakeholders	24
3 Voorbeelden uit het buitenland	26
3.1 Inleiding	26
3.2 België	26
3.3 Denemarken	27
3.4 Portugal	27
3.5 Duitsland	30
3.6 Spanje	31
3.7 Overzicht inzameling restanten en verpakkingen	33
4 Conclusies en aanbevelingen	35
4.1 Conclusies	35
4.2 Aanbevelingen	36
Referenties	38
Bijlage 1 ‘Convenant inzake resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen’ uit 1988	39
Bijlage 2 Voorbeeld inleverformulier	45
Bijlage 3 Instructie gemeente	46
Bijlage 4 STORL-inzamelingsactie: toelichting, aanvraagformulier en reglement	47

Voorwoord

“Wij kunnen onze restanten van bestrijdingsmiddelen niet kwijt”, was zo’n tien jaren geleden een gehoorde klacht van een aantal landbouwers in het Drentse grondwaterbeschermingsgebied Noordbargeres. Zij konden deze middelen niet inleveren bij hun gemeente en vroegen zich af hoe deze verantwoord zijn af te voeren. Vanaf medio jaren ’90 werken landbouwers in grondwaterbeschermingsgebieden in studieclubs aan verschillende stimuleringsprojecten om het gebruik en de risico’s van gewasbeschermingsmiddelen te verminderen. Omdat de afvoer van restanten van deze middelen in de praktijk nog steeds niet goed geregeld was, werd in 2008 samen met CLM het project “Bezem door de middenkast” gelanceerd in Drenthe. De actie heeft toen maar liefst 8.000 kg middelen opgeleverd!

In 2015/2016 is de actie opnieuw uitgevoerd, omdat een laagdrempelige en verantwoorde afvoer van verouderde middelen nog steeds niet afdoende geregeld was. Dit blijkt ook uit andere bezemacties, zie www.bezendoordemiddenkast.nl. Daardoor bleven deze middelen in de kast staan, of werden ze misschien opgebruikt. Beide zijn niet toegestaan, waarbij de landbouwer een boete riskeert.

Het project is gefinancierd door de provincie, waterbedrijven en waterschappen in Drenthe. Financiering hiervan kwam wel met de voorwaarde dat dit “een éénmalige bijdrage zou betekenen en dat er gewerkt zou gaan worden aan een structurele oplossing voor het probleem”. Leveranciers van gewasbeschermingsmiddelen, LTO-Noord en DAJK zijn nauw betrokken geweest bij de uitvoering van de bezemactie. De actie leverde wederom een enorme hoeveelheid aan middelen op; de oogst was 11.000 kg.

CLM Onderzoek en Advies is door provincie Drenthe en WMD Drinkwater BV (WMD) gevraagd om onderhavig feitendocument op te stellen. Het gaat over hoe de afvoer op dit moment is geregeld en welke lacunes hierin zitten. Dit feitendossier gebruiken we vervolgens om samen met de verantwoordelijke partijen mee te denken in en te werken aan een structurele oplossing.

Anton Dries, Provincie Drenthe
Geertje Enting, WMD Drinkwater BV

Samenvatting

Provincie Drenthe en WMD Drinkwater BV willen de afvoer van gewasbeschermingsmiddelen gebruikt door agrariërs in Nederland op een duurzame manier regelen. Zij hebben CLM gevraagd een feitendossier te maken. Dit feitendossier beantwoordt de vraag: wat beoogt het convenant en op welke onderdelen werkt het wel of niet in de praktijk? Dit feitendossier gebruiken de opdrachtgevers om andere partijen te informeren en hen zo nodig te vragen mee te werken aan een structurele oplossing.

Over de afvoer van verpakkingen en resten van gewasbeschermingsmiddelen zijn in 1988 afspraken vastgelegd in het 'Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen'. Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL) voorziet in het vergoeden van de afvoer- en vernietigingskosten die innamepunten (zoals gemeentelijke milieu-straten) maken voor het afvoeren van verpakkingen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen. De werkwijze is beschreven op de STORL-website (www.storl.nl).

Uit verschillende CLM-acties 'Bezem door de middenkast' in zes provincies blijkt echter dat de afvoer van resten van middelen in de praktijk niet goed geregeld is. Er is sprake van een ongelijk speelveld voor agrariërs. Sommige agrariërs kunnen resten kosteloos inleveren bij het KCA-depot van hun gemeente, anderen tegen een vergoeding, anderen kunnen niet bij hun gemeente terecht en moeten een afvalverwerker inhuren. Zowel de afvoermogelijkheden als de afvoerkosten verschillen hierdoor voor agrariërs. Dit zorgt ervoor dat resten of verouderde gewasbeschermingsmiddelen in de kast blijven staan of – erger – worden opgebruikt. Bij gebruik kunnen deze verouderde middelen (bijv. niet meer toegelaten middelen) voor een fikse milieubelasting zorgen, al is hier geen onderzoek over bekend. Bij opslag buiten de middenkast kan lekkage plaatsvinden. In welke mate dit het geval is, is nooit onderzocht. Wel is vanuit rapportages van de NVWA bekend dat illegaal gebruik plaats vindt.

Ook aan de kant van de gemeente is verbetering mogelijk. Uit eerdere bezemacties blijkt dat gemeenten soms niet bekend zijn met de STORL of het te ingewikkeld of te omslachtig vinden. In veel gevallen mag een gemeente vanwege haar provinciale milieuvergunning geen middelen aannemen. Als de gemeente het wil, kunnen zij hier een vergunning voor aanvragen. Ook vindt een aantal gemeenten de vergoeding per kilogram te laag. Dit zijn redenen waarom gemeenten geen gebruik van STORL. Dit betekent dat het aantal innamepunten laag is. Belangrijk is dat verantwoorde afvoer ook genoemd wordt in het gewasbeschermingsbeleid van de overheid. In de Tweede nota duurzame gewasbescherming, - Gezonde Groei, Duurzame Oogst, periode 2013-2023 - is een voorgenomen maatregel namelijk het realiseren van voldoende inzamelingspunten. Hiervoor staan de (deel voormalig) ondertekenaars van het 'Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen' als actor benoemd.

De partijen die het convenant ondertekend hebben zijn Nefyto (producenten en toelatingshouders van gewasbeschermingsmiddelen), Agrodiss (toeleveranciers), LTO Nederland, ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW), en ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK). De VNG (Vereniging van Nederlandse Gemeenten) was in 1988 betrokken bij het opstellen van het convenant maar heeft niet getekend. Dit omdat de VNG geen bindende afspraken wil maken voor

haar leden en daarbij een deel van hun leden geen bedrijfsafval kan en/of wil innemen. Een flink deel van de milieustraten mag vanwege de provinciale milieuvergunning geen restanten (en lege verpakkingen) van gewasbeschermingsmiddelen aannemen, opslaan, en afvoeren en is blijkbaar niet bereid deze vergunning aan te vragen. Doel van het convenant is dat resten en gebruikte verpakkingen afgevoerd kunnen worden vanuit het oogpunt van milieuhygiëne en arbeidsomstandigheden. Het gaat om middelen waarop het STORL-logo staat (vogels STORL circa 99% van de middelen die op de Nederlandse markt zijn). Restanten vallen onder Klein Gevaarlijk Afval (KGA). Schoon gespoelde lege verpakkingen kunnen afhankelijk van het logo dat op het etiket staat afgevoerd worden als bedrijfsafval of KGA. Het idee was dat restanten en verpakkingen met het STORL-logo naar de gemeente afgevoerd zouden kunnen worden. Onaangebroken verpakkingen kunnen agrariërs kosteloos retour brengen naar de toeleveranciers.

Sinds het najaar van 2016 is er ook een tweede procedure en wel voor inzamelacties. Een LTO-organisatie of CDG-distributeur (Certificatie Distributie in Gewasbeschermingsmiddelen) dient samen met een afvalinzamelaar een actie aan te vragen bij STORL. Men dient te melden wanneer de actie loopt, dient een administratie bij te houden en er dient permanent toezicht te zijn op het inzamelpunt. Er is jaarlijks een gemaximeerd bedrag ter beschikking vanuit STORL. Er kan gekort worden op de vergoeding als de aanvragers niet voldoen aan de spelregels. Het opzetten en uitvoeren van deze inzamelacties is afhankelijk van de bereidwilligheid van distributeurs, LTO-organisaties of andere organisaties (zoals een adviesbureau) om een actie op te zetten dan wel aan deel te nemen. Momenteel lijkt dit geen structurele oplossing gezien de afhankelijkheid van de bereidwilligheid en de beperkte deelname tot nu toe.

De volgende actoren hebben belang bij het afvoeren van restanten en lege verpakkingen: Agrodiss (toeleveranciers agrariërs), IPO (provincies), LTO Nederland (branche agrarisch), ministerie van EZK, ministerie van IenW, Nefyto, RIWA (rivierdrinkwaterbedrijven), STORL-bestuur, UvW (Unie van waterschappen), Vewin (waterbedrijven) en VNG (gemeenten). Veel van deze partijen hebben belang bij een goede waterkwaliteit en daarmee ook bij een verantwoorde afvoer van niet meer toegelaten middelen, zodat de kans op illegaal gebruik of weglekken wordt verkleind. Partijen willen graag duurzaam te werk gaan.

In Nederland is in de periode 2010-2014 door STORL gemiddeld zo'n 6 ton restanten jaarlijks vergoed.

In 2015 hebben leden van Nefyto 8.697 ton werkzame stof op de Nederlandse markt gebracht. Dit betekent dat uitgaande van gemiddeld 50% werkzame stof globaal 0,03% van de verkochte hoeveelheid ingediend en vergoed wordt door STORL.

Tijdens twee bezemacties, beide in 2016, is in Zeeland en in Drenthe respectievelijk 13 en 11 ton afgevoerd aan restanten (lege verpakkingen zijn niet afgevoerd) bij circa 800 deelnemende agrariërs. Dit betekent dat bij deze twee bezemacties ongeveer een factor 4 (6 t.o.v. 24 ton) meer is opgehaald dan gemiddeld jaarlijks (periode 2010-2014) vergoed wordt door STORL aan restanten.

Het percentage verpakkingen (opgehaald versus verkocht) waarvoor een STORL-vergoeding is ontvangen is onbekend. In Nederland hebben vanaf 1988, 86 gemeenten (22% van de Nederlandse gemeenten) een vergoeding van STORL ontvangen. In 2016 hebben 25 gemeenten/afvalinzamelaars een vergoeding van STORL gekregen (6% van de Nederlandse gemeenten).

Andere Europese landen kunnen als voorbeeld dienen. In België kunnen agrariërs lege verpakkingen en restanten binnen twee jaar nadat de toelating is vervallen kosteloos inleveren bij verkooppunten, gedurende 4 maanden per jaar. In Portugal (840 inleverpunten voor gespoelde verpakkingen, gemiddeld bijna 3 punten in elke gemeente) is er een soortgelijke regeling, echter kunnen agrariërs daar heel het jaar hun middelen inleveren. Voor lege verpakkingen kunnen verkooppunten in Portugal vrijwillig meedoen. In Duitsland geldt deze vrijwilligheid juist voor restanten, lege verpakkingen kunnen ze kosteloos inleveren. In Spanje is er al 15 jaar een goed

werkend systeem waar agrariërs kosteloos lege verpakkingen (4.500 inleverpunten voor gespoelde verpakkingen, gemiddeld circa een inleverpunt per twee gemeenten) kunnen inleveren. Het geldt alleen niet voor restanten, die kunnen tijdens hun opgebruiktermijn kosteloos geretourneerd worden naar het verkoopkanaal. Voor oudere middelen is in Spanje niks geregeld.

De conclusies zijn:

1. De STORL-werkwijze biedt onvoldoende oplossing voor agrariërs in Nederland om resten van gewasbeschermingsmiddelen structureel te kunnen afvoeren. Het belangrijkste probleem van de STORL-werkwijze is de afhankelijkheid van de bereidheid en mogelijkheid van gemeenten om hun faciliteiten open te stellen voor bedrijfsmatig afval/KGA.
2. Actieve voorlichting over de afvoermogelijkheden (zoals afgesproken door de convenantpartners) ontbreekt grotendeels. Daarbij is de STORL-werkwijze voor veel gemeenten en agrariërs onbekend of wordt de werkwijze gezien als te ingewikkeld en onvoldoende duidelijk.
3. Ten opzichte van andere landen (bijv. Portugal, Spanje, België) heeft Nederland weinig inleverpunten waar agrariërs restanten en/of lege verpakkingen kosteloos in kunnen leveren. In Nederland was er in 2015 bij 6% van de gemeenten een inleverpunt dat actief gebruikt werd (25 inleverpunten in Portugal (840 inleverpunten), gemiddeld bijna 3 punten per gemeenten, en in Spanje (4.500 inleverpunten alleen voor gespoelde verpakkingen, gemiddeld bijna 2 punten in elke gemeente).
4. De hoeveelheid ingeleverde restanten via STORL in Nederland is laag. Tijdens bezemacties in 2016 is in twee provincies het aantal afgevoerde kilogrammen aan restanten een factor 4 hoger (24 t.o.v. 6 ton) dan dat jaarlijks, in de periode 2010-2014, door STORL is vergoed. Voor de verpakkingen is dit onbekend.
5. Uit contacten met gemeenten en agrariërs tijdens bezemacties in zes provincies blijkt dat de STORL-werkwijze voor veel van hen onduidelijk is en daardoor in de praktijk onvoldoende uit de verf komt.

Om te voldoen aan de doelstellingen in het convenant bevelen we onderstaande elementen van een nieuw innamesysteem aan:

1. Alle betrokken partijen uit te nodigen voor een werkbijeenkomst om een nieuw en succesvol afvoersysteem in Nederland op te zetten. Verkooppunten/ distributiepunten kunnen inzamelpunten zijn. Ook ontstaat zo een fijnmaziger netwerk met voldoende inleverpunten. Dit maakt het systeem laagdrempelig voor agrariërs, wat de kans op succes vergroot.
2. Nog een element dat het systeem laagdrempelig maakt, is dat het kosteloos dient te zijn voor restanten en lege verpakkingen.
3. Het is cruciaal dat een nieuwe procedure voor alle betrokken duidelijk en transparant is. Zowel voor de agrariërs, producenten/toelatinghouders en handel. Daarbij hoort een duidelijk en uitnodigende website met instructie(films) en communicatie/voorlichtings-traject richting de agrariërs en inzamelpunten.
4. Zowel restanten en lege verpakkingen dienen ingeleverd te kunnen worden. Zowel toegelaten, niet-toegelaten middelen, verouderde middelen. Het is aan te bevelen dat agrariërs bijv. de eerste twee jaar alle middelen gratis kunnen inleveren. Vanaf het tweede jaar kan men alleen middelen inleveren met een opgebruiktermijn dat maximaal twee jaar oud is of een middel dat 2 jaar niet meer toegelaten is, anders dient de agrariër te betalen (deze spelregels hanteert het systeem in België).
5. Aan te raden is dat de periode waarin men middelen kan inleveren tenminste enkele maanden per jaar bedraagt (in België is gekozen voor 4 maanden). Het liefst is deze periode in het najaar en/of winter. In deze periode hebben de agrariërs en de gewasbeschermingshandel het relatief rustig.

6. Het verdient aanbeveling dat deze procedure ook van toepassing is voor restanten en lege verpakkingen waar geen STORL-logo op staat. Dit is namelijk een zeer klein marktaandeel en een eenduidige aanpak voor alle middelen biedt duidelijkheid.
7. Het verdient aanbeveling om deze afspraken vast te leggen in een nieuw en ondertekend convenant.

1

Analyse werkwijze STORL

Dit hoofdstuk is een analyse van informatiebronnen die betrekking hebben op de afvoer van restanten en lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen door agrariërs naar gemeentelijke milieustraten en de vergoeding die de gemeenten hiervoor kan ontvangen. Deze bronnen zijn hoofdzakelijk het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ (zie bijlage 1), de STORL-website met benodigde formulieren, ‘regelement op het gebruik van de collectieve merken’.

Paragraaf 1.1 beschrijft uitgebreid het doel en werkwijze van het convenant en STORL-procedure. Vragen die aan bod komen zijn: wie heeft het convenant opgesteld voor welke producten is het van toepassing, en hoe is de afvoer geregeld vanuit optiek van de agrariër) en van gemeente. Na deze uitgebreide theoretische analyse, toetsen we in *paragraaf 1.2* het convenant aan praktijkervaringen. Werkt de theorie in de praktijk? We gebruiken daarvoor onze ervaring en contacten uit bezemacties in Drenthe, Noord-Brabant, Zeeland, Boskoop etc. We kijken naar de hele keten: van producent, handel en gebruiker tot afvalinzamelaar. In het najaar van 2016 heeft het STORL-bestuur een nieuwe mogelijkheid gecreëerd waarbij ook bij een inzamelactie de kosten van middelafover vergoed kan worden. In *paragraaf 1.3* is procedure om een vergoeding te ontvangen en mogelijke praktijkuitwerking van deze nieuwe mogelijkheid toegelicht.

Belangrijk is dat verantwoorde afvoer ook onderdeel is van het gewasbeschermingsbeleid van de overheid. In de Tweede nota duurzame gewasbescherming (Gezonde Groei, Duurzame Oogst, periode 2013-2023) zijn twee maatregelen afgesproken om verpakkingen en restanten van gewasbeschermingsmiddelen verantwoord af te voeren. Als maatregel beschrijft de nota het realiseren van voldoende inzamelingspunten. Hiervoor staan de deelnemers aan het STORL-convenant als actor benoemd. Ook dient de Rijksoverheid informatie te verstrekken over regelgeving en aanbeveling te geven op het gebied van opslag en hanteren van restanten en lege verpakkingen.

1.1 Convenant en werkwijze STORL

Het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ (hierna convenant) is in 1988 ondertekend, zie bijlage 1. Op initiatief van het Rijk is het convenant tot stand gekomen. Het heeft als doel om de milieubelasting door resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen te voorkomen. Afgesproken is dat agrariërs kosteloos restanten en lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen met een STORL-logo op het etiket kunnen inleveren bij gemeenten. De kosten die gemeenten (of intergemeentelijke

samenwerkingsverbanden) maken voor afvoer en vernietiging kunnen ze in rekening brengen bij een destijds nog aan te wijzen instantie (wat later STORL is geworden). STORL wordt gefinancierd door de gewasbeschermingsindustrie.

Het convenant gaat uit van een drietal overwegingen:

1. “dat elk der partijen zich medeverantwoordelijk acht voor het probleem van resten en gebruikte verpakkingen”.
2. “dat partijen zich uit dien hoofde hebben ingespannen dit probleem tot een oplossing te brengen, die aanvaardbaar is, mede vanuit een oogpunt van milieuhygiëne en arbeidsomstandigheden;”
3. “dat partijen er naar hebben gestreefd de oplossing voor het probleem zodanig te kiezen dat deze voor de gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen zoveel mogelijk aansluit bij de bedrijfsvoering.”

Het ‘regelement op het gebruik van de collectieve merken’ (hierna regelement), opgesteld door het STORL-bestuur in 2012 schrijft:

“dat toelatinghouders zich op grond van het Convenant onder meer hebben verplicht tot betaling van de kosten die KCA-depots maken voor de inname en vernietiging van in het Convenant omschreven resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen;”
“dat toelatinghouders de Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL) hebben aangewezen als instantie waaraan gemeenten deze kosten in rekening kunnen brengen. De STORL zal deze kosten via een verdeelsleutel over toelatinghouders omslaan;”

1.1.1

Ondergetekenden convenant

Het convenant is vanuit het rijk in 1988 ondertekend door:

- voormalige ministerie VROM
- voormalige ministerie LNV
- staatsecretaris SZW
- voormalig staatsecretaris WVC

Anno 2017 kan logischerwijs gesteld worden dat de verantwoordelijkheid (rechtspartij) van het convenant logischerwijs valt onder:

- Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat (IenW)
- Ministerie van Economische Zaken en Klimaat (EZK)

Het convenant is vanuit het bedrijfsleven in 1988 ondertekend door:

- Nederlandse Stichting voor fytofarmacie (Nefyto) (14 partijen, zie website Nefyto)
- Niet-Nefytodeelnemers: Agrichem, Brinkman, Chemische Fabriek Brabant J.W., Cooperatieve Land- en Tuinbouwvereniging ‘Maasmond’, Denka International, Van Eenennaam & Zn., Imex Hulst, Parimco B.V., Van Wesemael B.V., Klaverblad Chemicaliën
- toenmalig Nederlandse Federatie van Distribuanten van Bestrijdingsmiddelen (NFDB)
- toenmalig Landbouwschap

Deze vertegenwoordigen respectievelijk toelatingshouders/fabrikanten, handelaren/ distributeurs, en de landbouwsector. Het reglement meldt over rechtsopvolging van het convenant:

“dat de rechtsopvolgers van de Nederlandse Federatie van Distribuanten van Bestrijdingsmiddelen (zijnde Agrodiss), alsmede van het Landbouwschap (zijnde LTO Nederland en het Productschap Akkerbouw, het Productschap Tuinbouw en het Productschap Zuivel) de betreffende verantwoordelijkheden voortvloeiende uit het Convenant inmiddels hebben overgenomen.”

Echter zijn per 1 januari 2015 alle productschappen in Nederland wettelijk opgeheven. De volgende partijen uit het bedrijfsleven zijn momenteel de rechtspersonen van het convenant:

- Nefyto
- Niet-Nefytodeelnemers: Albaugh Europe Sarl, Brinkman Agro, Denka International, Globachem, Holland Fyto, Parimco, SIMONIS, Wesemael
- Agrodiss
- LTO Nederland

Het convenant beschrijft dat ondergetekende toelatingshouders/fabrikanten (dus leden van Nefyto) de STORL-vignetten (geregistreerd beeldmerk) op de verpakking mogen gebruiken. Fabrikanten en toelatingshouders die niet zijn aangesloten bij Nefyto en dus feitelijk geen ondertekenaars van het convenant zijn mogen deze beeldmerken niet voeren. De 14 partijen die aangesloten zijn bij Nefyto staan vermeld op de website van Nefyto, zij hebben 95% Nederlands marktaandeel in handen. Samen met de niet-Nefytodeelnemers die wel het convenant hebben ondertekend hebben zij 99% marktaandeel (aldus drh. Ottenheim, adviseur STORL).

Het STORL-reglement maakt duidelijk dat ondergetekenden zich:

“wensen te onderscheiden van verpakkingen van andere producten en van andere gewasbeschermingsmiddelen in het bijzonder”. Het STORL-reglement vervolgt: “dat toentertijd is besloten ten behoeve van deze onderscheiding het merk "STORL Verpakking" te introduceren en dat toelatinghouders daarmee hebben ingestemd;”

Wat opvalt is dat de gemeenten, vertegenwoordigt in de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het convenant niet hebben ondertekend. Gemeenten hebben namelijk recht op een vergoeding, en zij zouden zich daarom moeten kunnen vinden in het convenant en de daaruit voortvloeiende werkwijze. Zij zijn wel betrokken bij het opstellen van het convenant, maar wilden het niet ondertekenen omdat de VNG niet namens de gemeenten afspraken maakt. Ook is het zo dat gemeenten geen zorgplicht hebben voor afval afkomstig van bedrijven en zij zich hier dus niet aan hoeven te committeren. Daarbij is het zo dat milieustraten soms vergunningtechnisch (waarschijnlijk vanuit de provinciale milieuvergunning) geen bedrijfsafval aan mogen nemen, opslaan en afvoeren. Een vergunning is te organiseren, gemeenten moeten ook wel mee willen werken aan het innemen van restanten en lege verpakkingen.

1.1.2

Samenstelling STORL-bestuur

Het hedendaagse bestuur bestaat uit organisaties die namens het bedrijfsleven het convenant hebben ondertekend. Dit zijn Agrodiss, Nefyto, LTO Nederland. Het Rijk, die wel het convenant heeft ondertekend, zit niet in het bestuur. Zie tabel 1.1 voor een overzicht van zowel

rechtsorganisaties volgens het Convenant en reglement als partijen die zitting hebben in het STORL-bestuur, aldus STORL-website.

Tabel 1.1: Rechtspartijen in convenant en partijen die zitting hebben in STORL-bestuur anno 2017

Convenant	Bestuur STORL
Agrodis	Agrodis
Nefyto	Nefyto
LTO Nederland	LTO Nederland
Ministerie van Economische Zaken en Klimaat	

1.1.3

Restanten en verpakkingen

Definities

Het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ begint in artikel 1 met een aantal definities. Allereerst gaat het alleen om door het Ctgb toegelaten of voormalig toegelaten gewasbeschermingsmiddelen krachtens Wet Gewasbeschermingsmiddelen en biociden (toenmalige Bestrijdingsmiddelenwet). Biociden, houtverduurzamingsmiddelen en desinfectantia zijn uitgesloten. In tabel 1.2 staan een aantal definities uit het convenant, die we in hoofdlijnen aanhouden in dit rapport met uitzondering van ‘resten’. Hiervoor gebruiken we het woord ‘restanten’. Voor ‘lege verpakkingen’ worden ook de termen ‘geschoonde’ of ‘schoongespoelde’ verpakking voor gebruikt.

Tabel 1.2: Definities uit het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ (artikel 1)

Gedefinieerde	Definitie
Resten	“Resten van gewasbeschermingsmiddelen, <u>niet vermengd met andere stoffen of producten, in hun oorspronkelijke verpakking</u> , die door gebruiker niet meer <u>voor gebruik bestemd</u> zijn of <u>niet meer zijn toegelaten</u> .”
Gebruikte verpakkingen	“Verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen die <u>volledig zijn gelegegd</u> .”
Lege verpakkingen	“Verpakkingen die na <u>schoonspoelen aan de norm</u> voldoen, alsmede verpakkingen van granulaten, strooikorrels en emeltenkorrels die, nadat zij volledig zijn gelegegd, aan de norm voldoen, voor zover geen doodshoofd op het etiket is vermeld.”
Norm	“Een verpakking wordt als schoon beschouwd indien de in het verpakkingsmiddel <u>achterblijvende hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel niet meer dan 0,01% van het oorspronkelijke gewicht</u> van de inhoud bedraagt.”

Spoelplicht

Het schoonspoelen is heden ten dage vastgelegd in EU richtlijn 2009/128/EG ter verwezenlijking van een duurzaam gebruik van pesticiden. Nederland heeft deze richtlijn in 2011 geïmplementeerd in de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Artikel 8.13 schrijft het volgende voor, zie tabel 1.3.

Tabel 1.3: Artikel 8.13 uit Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden

Lid	Beschrijving
1	Het is een <u>gebruiker verboden een lege verpakking van een gewasbeschermingsmiddel voorhanden te hebben</u> die meer dan 0,01% van het gewicht bevat van het oorspronkelijk in de ongeopende verpakking aanwezige gewasbeschermingsmiddel.
2	Onverwijld <u>na lediging</u> van de verpakking van een gewasbeschermingsmiddel <u>reinigt een gebruiker</u> deze verpakking met hiervoor <u>geschikte reinigingsapparatuur</u> .
3	In het geval een gewasbeschermingsmiddel wordt toegepast door middel van spuitapparatuur en de <u>gebruiker beschikt niet over hiervoor geschikte reinigingsapparatuur</u> , dient de verpakking onverwijld na de lediging ervan <u>enkele malen te worden omgespoeld</u> met schoon leidingwater, waarna het spoelwater vervolgens in de vloeistoftank van de spuitapparatuur wordt gedeponeerd.

Mocht een agrariër of loonwerker niet over geschikte reinigingsapparatuur beschikken (bijv. een fustenreiniger op zijn veldspuit) dan moet het dus enkele malen omgespoeld worden met schoon leidingwater waarbij het spoelwater in de vloeistoftank wordt gedeponeerd. Hierop dient de NVWA op toe te zien.

Gebruikte verpakkingen: bedrijfsafval of KGA?

Artikel 3 van het convenant beschrijft de wijze van verwijdering van gebruikte verpakkingen.

Bedrijfsafval bestaat uit:

- Gebruikte verpakkingen die schoongespoeld zijn volgens Verordening en voldoen aan de norm (lid a);
- Gebruikte verpakkingen van granulaten, strooikorrels en emeltkorrels, die aan norm voldoen, zonder schoon te spoelen, voor zover er geen doodshoofd op etiket staat (lid b);
- Gebruikte verpakkingen, waarvoor lid a en b niet van toepassing is of kan zijn, en die en product bevatten dat volgens de normen (Stoffen- en processenbesluit Wet Chemische Afvalstoffen) geen chemisch afval is (lid c).

Volgens dit artikel dient bedrijfsafval te worden afgevoerd. Er staat niet bij vermeld waar dit bedrijfsafval naar afgevoerd dient te worden. De gebruikte verpakkingen waarvoor bovenstaande (artikel 3 lid a, b, c) niet van toepassing is, dienen bij KCA-depot ingeleverd worden aldus het convenant. Feitelijk is het KGA. De term KCA is voorbehouden voor chemisch afval van particulieren.

Op het etiket van een gewasbeschermingsmiddel staat een STORL-logo. Het STORL-logo op de verpakking maakt – samen met de verwijderingszin- duidelijk wat dient te gebeuren met de verpakking. In 2012 zijn twee nieuwe logo's geïntroduceerd, gecombineerd met één van de vier verwijderingszinnen. Dit moet zowel de gebruiker als de afvalinzamelaars meer duidelijkheid geven.

De toelatingshouder, die is aangesloten bij de STORL, is verplicht om zowel het logo als een verwijderingszin op het etiket van het gewasbeschermingsmiddel te zetten, zie tabel 1.4.

Tabel 1.4: STORL-logo's met vier mogelijke verwijderingszinnen

Logo	Verwijderingszin: optie 1	Verwijderingszin: optie 2
	“Deze verpakking is bedrijfsafval, mits deze is schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven.”	“Deze verpakking is bedrijfsafval, nadat deze volledig is gelegegd.”
	“Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze is schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven.”	“Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze volledig is gelegegd.”

Lege verpakkingen waarop een doodshoofd op het etiket is vermeld, vallen te allen tijden onder de categorie ‘Klein Gevaarlijk Afval’, aldus www.storl.nl. Verder vermeld het convenant en de website niet op welke andere gronden (anders dan het doodshoofd) bepaald wordt of het gaat om bedrijfsafval of KGA. Dit bepaalt de producent/ toelatingshouder zelf, het Ctgb speelt hier geen rol in. Hetzelfde geldt voor de vraag of het middel ‘volledig gelegegd’ of ‘schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven’ dient te worden.

Resten: inleveren en verwijderen

Het convenant maakt onderscheid tussen aangebroken en onaangebroken verpakkingen. Aangebroken verpakkingen zijn dus niet opgebruikt (omdat agrariër bijv. werking van het middel niet meer vertrouwd of middel niet meer toegepast mag worden) en mogen dus ook **niet** schoongespoeld worden.

Gebruikers dienen aangebroken verpakkingen in te leveren bij een KCA-depot (artikel 4, lid a, convenant).

De distributeur is verplicht onaangebroken verpakkingen kosteloos van de gebruiker terug te nemen (artikel 4, lid b). Dit geldt ook voor onaangebroken verpakkingen waarvan middelen die niet meer toegelaten zijn (artikel 4, lid c).

Samenvattend:

Uit bovenstaande is duidelijk dat de gebruiker lege - zoals wettelijk voorgeschreven volledig gelegegd of gespoelde - verpakkingen kan afvoeren als:

- bedrijfsafval (eigen verantwoordelijkheid gebruiker);
- of als KGA (wordt door veel gemeentelijke KCA-depot niet geaccepteerd).

Resten in aangebroken verpakking als:

- KGA (wordt door veel gemeentelijke KCA-depot niet geaccepteerd).

Onaangebroken verpakking:

- Kosteloos retour naar distributeur.

1.1.4

Kosten en procedure voor agrariër

Kosten agrariër

Het convenant meldt dat gebruiker kosteloos onaangebroke verpakkingen kan inleveren bij distributeur. Het convenant meldt niet expliciet dat het kosteloos is voor de agrariër om aangebroke restanten en lege verpakkingen in te leveren.

De STORL-website meldt (en een nieuwsbericht in Nefyto Bulletin van juni 2012) dat het kosteloos moet zijn voor agrariërs:

“Alle betrokkenen zouden er derhalve naar moeten streven dat het inleveren hiervan voor de agrarisch ondernemer kosteloos is.”

Het nieuwsbericht van Nefyto Bulletin juni 2012 meldt overigens iets wat niet in het convenant of door STORL is beschreven:

“Gebruikers kunnen resten en niet-spoelbare verpakkingen ook inleveren bij professionele afvalverwerkingsbedrijven. Via de deelnemende gemeenten kunnen deze bedrijven de vergoeding dan declareren.”

Het idee is helder: inleveren van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd KGA-afval en bedrijfsafval zou gratis moeten zijn voor de gebruiker. Dit dienen de betrokken partijen te regelen. Duidelijk is dat het convenant niet beschrijft dat het inleveren van aangebroke restanten en lege verpakkingen kosteloos moet zijn voor de gebruiker. Echter de STORL-website en het nieuwsbericht beschrijven wel dat het kosteloos is.

Procedure voor agrariër

De werkwijze voor de gebruiker is nergens (expliciet) toegelicht, ondanks de doelgroepen indeling op de website. Vragen die de gebruiker mogelijk heeft:

- Kan ik naar elke gemeentelijke milieustraat met een KCA-depot?
- Heb ik hiervoor een formulier nodig?
- Kan ik KGA en bedrijfsafval inleveren bij de gemeente?
- Is dit kosteloos?

Artikel 10 van het convenant heet voorlichting en vermeldt:

“Toelatingshouders, Landbouwschap en de NFDB verplichten zich actieve voorlichting te geven over de wijze van verwijdering van resten en ledige verpakkingen.” (lid a)

“De overheid (...) zal daar waar noodzakelijk, met name naar lage overheden en andere overheidsinstellingen toe, bekendheid geven aan de afspraken die door middel van dit convenant zijn gemaakt en de invoering daarvan in de praktijk mede stimuleren.” (lid b)

Op de STORL-website staat een document genaamd ‘inleverformulier’, dat een duplicaat is en niet geschikt voor direct gebruik, zie bijlage 2. STORL blijkt genummerde formulieren uit te geven (schriftelijke mededeling Jo Ottenheim). In bijlage 3 staan bijhorende instructies. Gemeenten

kunnen een formulier aanvragen en dienen dit de agrariër in te laten vullen. Op dit formulier dient de agrariër (aangevuld door de milieustraat) het volgende te vermelden:

- inleverpunt
- datum
- inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel
- kilogrammen ingeleverde restanten
- kilogrammen ingeleverde verpakkingen met logo
- naw-gegevens indiener
- handtekening indiener
- handtekening inleverpunt

Op het 'inleverformulier' staat een toelichting, met o.a. de volgende vier opmerkingen:

1. "Alleen de restanten van gewasbeschermingsmiddelen in aangebroken verpakkingen met het STORL-logo 'bedrijfsafval' of KGA mogen ingeleverd worden".
2. "Gewasbeschermingsmiddelen in onaangebroken verpakkingen kunt u zonder creditering bij de distribuut inleveren."
3. "Alleen lege verpakkingen met het STORL-logo KGA mogen ingeleverd worden als lege verpakking."
4. "De zogenaamde omdozen mogen niet worden ingeleverd."

Volgens deze toelichting zouden lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen met daarop het STORL-logo "bedrijfsafval" of verwijderingszin met daarin het woord "bedrijfsafval" door de agrariër niet mogen worden ingeleverd bij de gemeente. Dit staat echter nergens vermeld in het convenant.

1.1.5

Procedure gemeente of intergemeentelijke inzamelaar

Artikel 9 van het convenant beschrijft:

"De kosten die KCA-depots maken voor afvoer en vernietiging van resten en verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen die zijn voorzien van een vignet zoals bedoeld onder (8), kunnen door gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden eenmaal per jaar in rekening worden gebracht aan een door toelatinghouders uiterlijk 31 december 1988 aan te wijzen instantie."

De instantie die hiervoor aangewezen/in het leven geroepen is, is STORL.

De gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ontvangen dus een vergoeding. Het bestand op de STORL-website genaamd 'instructie gemeente per 1 januari 2017' (zie bijlage 3) vermeld een vergoedingsbedrag van €1,80 per kg. Het gaat zowel om de inhoud als verpakking (schriftelijke mededeling Jo Ottenheim).

Voor inzamelingsacties vermeld het bestand op de STORL-website genaamd 'STORL-inzamelingsactie: toelichting, aanvraagformulier en reglement' een vergoedingsbedrag van € 1,30 per kg.

Naast het inleverformulier en het instructieformulier voor gemeente, was op de oude STORL-website er ook een 'verzamelformulier' bestemd voor gemeenten. Op de nieuwe website staat dit

duplicaat-formulier niet meer. Dit formulier bleek geen verplichting te zijn voor gemeenten om in te vullen en is daarom van de nieuwe STORL-website verwijderd, wat de administratielast verminderd (schriftelijke mededeling dhr. Ottenheim).

1.1.6

Toekomstige ontwikkelingen en geldigheidsduur convenant

Over toekomstige ontwikkelingen vermeldt het convenant in artikel 11:

“Zowel in landbouwtechnisch opzicht als op het gebied van verpakkingen en formuleringen van gewasbeschermingsmiddelen kunnen zich ontwikkelingen voordoen die het noodzakelijk zullen maken dit convenant van tijd tot tijd aan te passen aan die ontwikkelingen. In verband daarmee zal eenmaal per jaar een overleg met partijen en eventueel overige betrokkenen worden gehouden.”

Voor zover bekend is het convenant niet aangepast in de periode van 1988 en 2017). In 2012 zijn 2 nieuwe STORL-logo's geïntroduceerd. In (het najaar van) 2016 heeft STORL de mogelijkheid om een vergoeding voor een inzamelactie aan te vragen.

Over de duur van convenant vermeldt artikel 12:

“Dit convenant wordt aangegaan voor een periode van 3 jaar, eindigend op 31 december 1991. Daarna zal het convenant voor onbepaalde tijd gelden met een opzegtermijn van 1 jaar.”

Het convenant is na 1988 door geen van de ondertekenaars opgezegd.

1.2

Ervaringen uit de praktijk

Tot zover de formele voorzieningen van STORL, nu de praktijk. CLM heeft vanaf 2018 in zes Nederlandse provincies een of meerdere bezemacties uitgevoerd vanaf 2008. Hieruit blijkt dat de afvoer van restanten in de praktijk niet goed geregeld is. Bij elke actie blijken grote hoeveelheden restanten van niet meer toegelaten middelen in of buiten de middelenkast te staan. Pas na het actief benaderen en stimuleren van de agrariërs om, via bezemacties, zijn grote hoeveelheden middelen afgevoerd. In de contacten met agrariërs en gemeenten tijdens de bezemacties zien we dat agrariërs onvoldoende op de hoogte zijn van de afvoermogelijkheden en dat gemeenten vaak niet bereid zijn middelen in te nemen. Tijdens de drie bezemacties in 2018 in Limburg, delen van Gelderland en Noord-Holland is een erkend afvalverwerker ingehuurd om de gewasbeschermingsmiddelen bij de agrariërs op het bedrijf op te halen. Bij de bezemactie in 2017 hebben Zeeuwse gemeenten hun milieustraat opengesteld en een vergoeding ontvangen van STORL. Tijdens de bezemactie in Drenthe 2015-2016 konden agrariërs, speciaal tijdens deze actie, hun restanten inleveren bij 10 van de 12 gemeenten. Bij agrariërs woonachtig in de andere 2 Drentse gemeenten zijn de restanten opgehaald door een erkend afvalinzamelaar. Om dit te organiseren moest het initiatief van CLM komen, anders was het niet gebeurd.

1.2.1

Ervaringen agrariërs

Er is sprake van een ongelijk speelveld. Sommige agrariërs kunnen restanten kosteloos inleveren bij het KCA-depot van hun gemeente. Andere agrariërs kunnen restanten tegen een vergoeding inleveren bij de gemeente. Ook zijn er agrariërs die niet bij hun gemeente terecht kunnen en die een afvalverwerker in moeten schakelen. De afvoermogelijkheden en de kosten voor afvoer van middelen verschillen hierdoor voor agrariërs. Daarnaast is ook vaak onduidelijk of een agrariër bij zijn gemeente terecht kan of niet, dit kan beter duidelijker en actueel zichtbaar gemaakt worden op de STORL-website. Dit zorgt ervoor dat resten of verouderde gewasbeschermingsmiddelen in de kast blijven staan of – erger – worden opgebruikt zonder dat dit volgens de toelating/ expiratedatum is toegestaan of landbouwkundig noodzakelijk is.

Het etiket geeft ook geen informatie aan de agrariër waar hij met zijn restanten en lege verpakkingen naar toe kan. Er staat bijv. niet op “breng het naar de gemeentelijke milieustraat” of “voer het af via een erkend verwerker”.

Daarbij behoeft het transport van restanten aandacht, de wetgeving is complex en lijkt niet veel opties van transport van de agrariër naar de milieustraat toe te laten. Vervoer in een reguliere auto, zonder veiligheidsvoorzieningen is sowieso niet toegestaan. Op de tractor met veldspuit mag het middel wel vervoerd worden maar in principe alleen naar het perceel. De toegestane te transporteren hoeveelheid verschilt per middel. Uit de bezemacties blijkt ook dat tractoren niet altijd welkom zijn op de milieustraat. Veiligheid tijdens het transport is van belang, zowel voor het milieu als voor de vervoerder.

Het Besluit vervoer gevaarlijke stoffen (BVGs) bepaalt dat landbouwondernemers of hun personeel vrijgesteld zijn van de vervoersvoorschriften voor gevaarlijke stoffen, ‘bij het vervoer van bestrijdingsmiddelen tussen hun landbouwbedrijf en daarbij behorende landbouwgronden via de redelijkerwijs kortste of snelste route’. Aanleveren van bestrijdingsmiddelen naar het landbouwbedrijf en het afvoeren van restanten van perceel of bedrijf naar een afvalverwerker, KCA-depot enz. is niet genoemd en valt niet onder deze vrijstelling en in dat geval gelden dus de reguliere vervoersvoorschriften voor gevaarlijke stoffen.

1.2.2

Inname door gemeente of distributeur

Gemeenten die niet bereid zijn resten of verpakkingen van agrariërs in te nemen geven daarvoor de volgende redenen:

Ten eerste wil een deel van de gemeenten geen resten of verpakkingen aannemen omdat het bedrijfsafval betreft. Zij zijn daartoe ook niet verplicht. Gemeenten hebben alleen een zorgplicht voor particulier klein chemisch afval. Sommige gemeenten willen principieel niet dat hun inwoners de rekening betalen voor het verwerken van gewasbeschermingsmiddelen afkomstig van landbouwbedrijven, ondanks dat ze hun kosten (deels) kunnen verhalen op STORL. Een voorbeeld dat gemeenten regelmatig aandragen is afgewerkte motorolie van garages. Garages laten dit meestal ophalen door een erkend particulier verwerker. Gemeenten vinden dat het de verantwoordelijkheid is van de agrariër om zijn/haar middelen verantwoord af te voeren.

Volgens gemeenten komt het in de praktijk wel eens voor dat agrariërs middelen afgeven aan de gemeentelijke milieustraat als particulier afval. Het gebeurt dat het etiket bewust wordt verwijderd zodat onbekend is wat precies in de verpakking zit. Dit geldt zowel voor restanten als lege verpakkingen.

Een tweede reden is heeft een deel van de 388 Nederlandse gemeenten geen milieuvergunning om KGA te mogen aannemen, opslaan en afvoeren.

Een derde reden is dat gemeenten de hoogte niet kostendekkend vinden.

Er zijn ook exploitanten die K.C.A.-inleverpunten exploiteren in opdracht van de gemeenten. Zij volgen in de regel het standpunt van de gemeenten. De gemeente is ten slotte hun opdrachtgever.

Er zijn ook diverse gemeenten die wel bereid zijn de resten en verpakkingen in te nemen via de KCA inleverpunten en die de kosten via STORL terugvragen. Zij staan op het standpunt dat de middelen aannemen en professioneel laten verwerken beter is dan weigeren zonder te weten wat we dan met de middelen gebeurt.

1.2.3

STORL in de praktijk: gemeente of exploitant

Een veel gehoorde klacht is dat gemeenten de procedure zoals vermeld op de STORL-website onduidelijk en omslachtig vinden en daarom geen gebruik ervan maken. Zij voelen zich ook niet verantwoordelijk voor de inname en afvoer, omdat zij het convenant niet hebben ondertekend. Wellicht dat gemeenten zich hiervoor ook niet altijd in willen zetten.

Zaken die spelen bij gemeenten zijn:

- de procedure is omslachtig;
- de procedure is onduidelijk;
- waar zijn de benodigde formulieren te vinden en hoe werkt het allemaal?;
- krijgen we nu alleen kosten vergoed van restanten of ook voor verpakkingen?;
- de vergoeding is te laag die we krijgen van STORL per kilogram;
- moet er per se een STORL-logo KGA op staan of geldt het ook voor het STORL-logo met daarop bedrijfsafval?;
- nu krijg ik weer meerder afvalstromen erbij die ik moet verwerken op de milieustraat. Dit kost extra ruimte en mankracht;
- de extra baten wegen niet op tegen de extra arbeidskosten die ik voor STORL moet maken;
- en dadelijk word ik gecontroleerd door STORL en voldoe ik niet aan de (onduidelijke) procedure en moet de gemeente alsnog de kosten betalen.

Nederland heeft 388 gemeenten op 1 januari 2017, daarvan hebben sinds 1988, 86 gemeenten (22%) met 123 inzamelpunten gebruik gemaakt van STORL-vergoeding (bron: voormalige STORL-website).

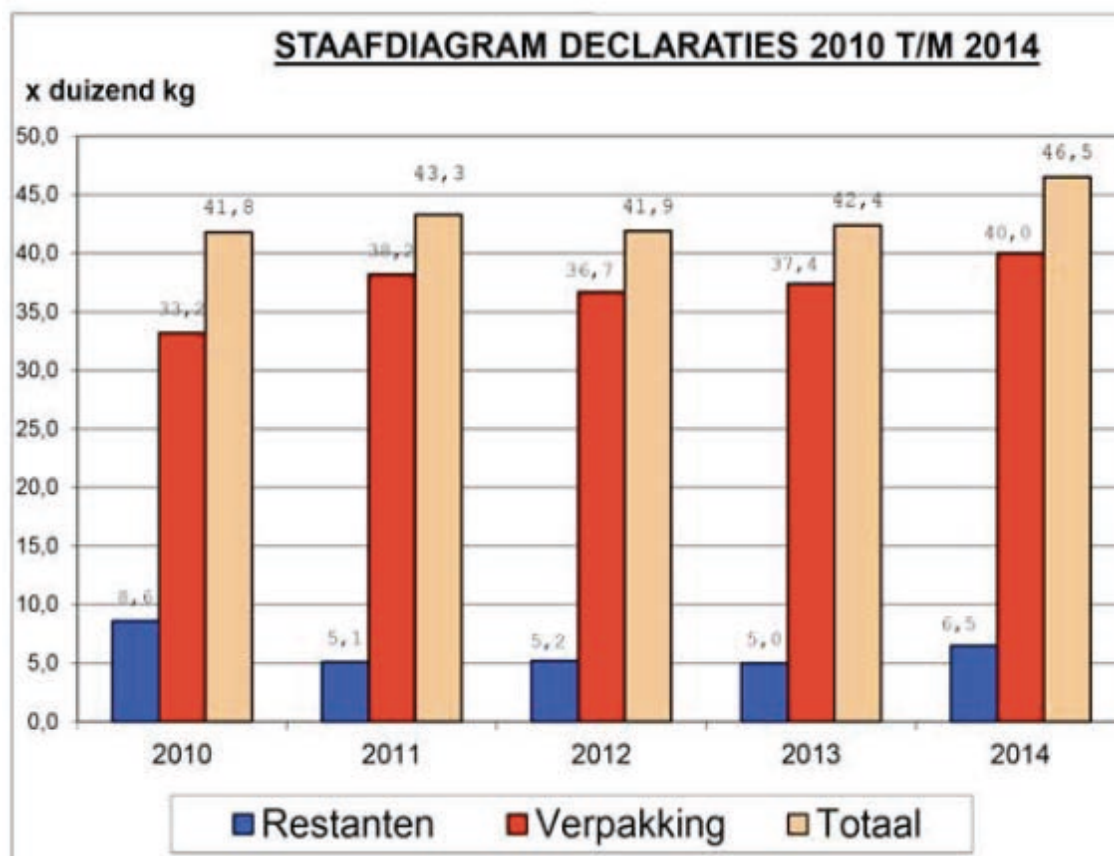
1.2.4

STORL-werkwijze in de praktijk: opgehaalde hoeveelheden

Op de website van STORL staat beschreven dat jaarlijks 40.000-50.000 kilogram resten en verpakkingen van KGA bij STORL gedeclareerd wordt. Verder vermelden ze:

“Het Convenant inzake resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen is succesvol. Tot op heden (1988-2014) is meer dan 985 ton resten en niet spoelbare verpakkingen ingeleverd bij de diverse KCA-depots en gedeclareerd bij de STORL. Diffuse verontreiniging via verpakkingen van en resten van gewasbeschermingsmiddelen is daarmee een halt toegeroepen.”

In figuur 1.1. op de volgende pagina staan de gedeclareerde hoeveelheden in kilogrammen over de jaren 2010 t/m 2014. Hieruit blijkt dat gemiddeld 14% bestaat uit restanten en voor 86% uit verpakkingen. Dit betekent dat zevenmaal een groter gewicht aan lege of gespoelde verpakkingen wordt ingeleverd dan aan restanten.

Figuur 1.1.: Afgevoerde hoeveelheid (maal duizend) in kilogrammen over de jaren 2010 t/m 2014 van restanten, verpakkingen en totaal (restanten + verpakking).

Om dit in orde grootte te plaatsen hebben we de jaarlijkse inname van restanten vergeleken met de afzet. De leden van Nefyto (leden vertegenwoordigen 95% van de Nederlandse omzet in gewasbeschermingsmiddelen) hebben in 2015 8.697 ton werkzame stof op de Nederlandse markt gebracht. Dit is lastig te vergelijken met de ingeleverde hoeveelheid restanten volgens de STORL-procedure, want deze hoeveelheid betreft niet de werkzame stof, maar het middel. Jaarlijks wordt gemiddeld circa 6 ton middel ingeleverd (figuur 1.1.). Het gehalte werkzame stof verschilt per middel. Voor insecticiden is dit gehalte meestal lager dan voor herbiciden en fungiciden. Wanneer we de aanname doen dat de ingeleverde middelen gemiddeld een gehalte van 50% werkzame stof bevatten is 3 ton (50% van 6 ton) ingeleverd. Dit betekent dat 0,03% van de gebruikte hoeveelheid aan gewasbeschermingsmiddelen in Nederland via restanten onder STORL-werkwijze wordt afgevoerd. Onbekend is het aantal kilogram verpakking dat de industrie gebruikt om hun gewasbeschermingsmiddelen in te verpakken. Daarom kan niet berekend worden hoeveel procent van de gebruikte verpakkingen ingeleverd wordt als lege verpakking.

Een andere methode om het resultaat van STORL weer te geven, is door het te vergelijken met hoeveelheden die Bezemacties hebben opgehaald. De twee meest succesvolle acties in Zeeland en in Drenthe (beide 2016) hebben respectievelijk 13 en 11 ton opgehaald aan restanten (lege verpakkingen zijn niet afgevoerd), bij circa 400 deelnemende agrariërs (Keuper, Leendertse, 2016; Lommen, Gooijer en Hoftijser, 2016). Dit betekent dat bij deze twee bezemacties in 2016 ongeveer een factor 4 meer is opgehaald dan via de STORL gemiddeld jaarlijks in Nederland wordt afgevoerd aan restanten in de jaren 2010-2014.

1.3 STORL-inzamelactie

Vanaf het najaar van 2016 biedt STORL de mogelijkheid om voor inzamelingsacties een tegemoetkoming in de kosten te ontvangen, zie bijlage 4 voor toelichting, aanvraagformulier en reglement. Wat in bovenstaande paragrafen beschreven is betreft de reguliere STORL-werkwijze, en staat los van deze inzamelacties. Per actie dient een verzoek bij STORL ingediend te worden door partijen die een dergelijke actie vrijwillig willen opzetten, dit is dus geen structurele oplossing.

Dhr. R. van Diepen, in 2012 secretaris van STORL licht het doel van deze inzamelactie toe, in het Nefyto Bulletin van juni 2012:

“We zijn nu aan het verkennen in hoeverre distributeurs periodiek een rol kunnen spelen bij het inzamelen van resten en gebruikte verpakkingen. Dat maakt het inleveren nog laagdrempeliger en het vergroot de landelijke dekkingsgraad van inzamelpunten. We zijn hiermee nu in de verkennende fase. Uiteraard zitten er haken en ogen aan een dergelijk systeem. Het gaat immers om Klein Gevaarlijk Afval. We hopen dat de overheid wil meedenken met oplossingen waarmee we de dekkingsgraad van inlevermogelijkheden kunnen verhogen. Voor de distributeurs kunnen dergelijke inzamelacties aantrekkelijk zijn, doordat ze het bijvoorbeeld kunnen combineren met demonstraties.”

Het gaat bij deze inzamelactie om de kosten van afvoeren en laten verwerken van:

- Restanten van professionele gewasbeschermingsmiddelen met STORL-logo's: Klein Gevaarlijk Afval of Bedrijfsafval.
- Geleegde verpakkingen van professionele gewasbeschermingsmiddelen met STORL-logo Klein Gevaarlijk Afval, gespoeld conform geldende voorschriften (indien van toepassing).

De inzamelactie dient door een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur samen met een afvalinzamelaar te worden georganiseerd. Agrariërs dienen zelf 'gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval' (hiermee wordt afval bedoeld zoals in bovenstaande opsomming beschreven staat) naar een inzamelpunt te brengen. STORL controleert steekproefsgewijs of aan de voorwaarden voldaan wordt zoals vastgesteld in het Reglement STORL-inzamelingsactie. Als niet voldaan is aan de voorwaarden, kan het STORL-bestuur een korting opleggen op de tegemoetkoming.

“Voor 2016 en 2017 is een ruim, maar gemaximeerd budget beschikbaar voor de tegemoetkoming in de kosten voor het afvoeren en laten verwerken van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval. In het geval het Bestuur inschat dat het maximaal beschikbare budget dreigt te worden overschreden, kan het Bestuur besluiten het verzoek voor de tegemoetkoming af te wijzen.”

De aanvraag dient uiterlijk 8 weken voor de start van de acties ingediend te zijn bij STORL. Binnen 4 weken nadat de aanvraag is ingediend worden de betrokken op de hoogte gebracht of de actie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming in de kosten. De definitieve tegemoetkoming wordt binnen 6 weken nadat de administratie en/of eventueel definitieve controlerapport is ontvangen door STORL overgemaakt.

De toelichting schrijft het volgende:

Op het aanvraagformulier dient een datum, locatie, start- en eindtijd vermeld te worden per inzameling). Het formulier biedt formeel niet de gelegenheid een periode van meerdere dagen achter elkaar opgeven dat de actie loopt. In de praktijk blijkt STORL te accepteren als hier een periode wordt aangegeven (bron: ervaring opgedaan tijdens Bezemactie Gelderland). Er dient permanent toezicht te zijn bij het inleverpunt.

Ook dient een schatting gemaakt te worden van het aantal bedrijven dat KGA komt inleveren. Dit is lastig in te schatten voorafgaand aan een actie (zie aanvraagformulier).

Voor de administratie (zie punt 4, reglement) dient door of namens samenwerkingspartner I (aan wie het geld wordt overgemaakt) NAW-gegevens van aanbieder bijgehouden te worden en de hoeveelheid ingenomen gewasbeschermingsmiddelen. Hiervoor stelt STORL een voorbeeldformulier beschikbaar. De voor bovengenoemde gewasbeschermingsmiddelen-gelateerd Klein Gevaarlijk Afvalt bedraagt 1,30 euro/kg. Dit bedrag is 50 cent lager dan bij de reguliere actie. Onduidelijk is waarom er een verschil is in de hoogte van de vergoeding.

1.4

Verschil reguliere STORL-procedure en inzamelactie

Figuur 1.2 op de volgende pagina vat de situatie van de STORL-procedure en STORL-inzamelactie samen. Ook verwijst het naar desbetreffende artikelen uit het convenant of reglement van de actie (zie bijlage 4). Duidelijk mag zijn dat gemeenten de kosten voor inzameling en vernietiging over het hele jaar van restanten met STORL-logo en lege verpakkingen met KGA-STORL-logo kunnen declareren. Onduidelijk is waar de agrariër met lege verpakkingen met het STORL-logo bedrijfsafval naar toe moet. Vandaar dat dit aspect in het figuur oranje is gemaakt. Het convenant beschrijft namelijk in artikel 3a dat deze categorie afgevoerd moet worden maar niet waarheen. Bij de STORL-actie zien we dat deze categorie rood is gekleurd. Deze lege verpakkingen met bedrijfsafval STORL-logo vallen niet onder de inzamelactie.

STORL-regeling (op basis van convenant 1988)		STORL-actie (op basis van reglement 2016)	
Restant	Geleegde/gespoelde verpakking	Restant	Geleegde/gespoelde verpakking
Bedrijfsafval ¹ (Artikel 4a)	Bedrijfsafval ² (artikel 3a,b,c)	Logo bedrijfsafval (artikel 1a)	Logo bedrijfsafval (artikel 1a)
KGA ¹ (artikel 4d)	KGA (artikel 3d)	Logo KGA (artikel 1a)	Logo KGA (artikel 1a)

1) Convenant (artikel 4) maakt feitelijk bij restanten geen onderscheid tussen bedrijfsafval en KGA. In dit overzicht is dit wel gedaan omdat hedendaagse STORL-logo's dit onderscheid wel maken.

2) In het convenant (artikel 3a) staat dat ze afgevoerd moeten worden, maar niet waar naar toe (bijv. KCA-depot). Dit staat ook niet op het etiket, dus dit is voor de agrariër ook onduidelijk.

Figuur 1.2 Overzicht van STORL-procedure volgens convenant en overzicht van inzamelactie van STORL op basis van het reglement. Groen gearceerde cellen geeft aan dat gemeenten, of LTO-organisatie of distributeur volgens de artikelen de kosten van restanten en lege verpakkingen vergoed krijgen. Oranje betekent dat het onduidelijk is en rood betekent dat voor die categorie men geen kosten kan declareren.

2

Inventarisatie stakeholders

Bij de problematiek van afvoer van gewasbeschermingsmiddelen zijn verschillende stakeholders betrokken, zowel vanuit de landbouwsector als vanuit overheid en watersector. In paragraaf 2.1 zijn alle betrokken partijen benoemd en kort beschreven. In paragraaf 2.2 omschrijven we hun belang bij de afvoer van gewasbeschermingsmiddelen.

In een vervolgtraject gaan we in nauw overleg met WMD Drinkwater en Provincie Drenthe stakeholders benaderen om gezamenlijk het proces naar een duurzame afvoer van gewasbeschermingsmiddelen op te starten.

2.1 Beschrijving stakeholders

2.1.1

STORL

Het STORL-bestuur is het orgaan dat voor uitvoering van het ‘Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen van Gewasbeschermingsmiddelen’ verantwoordelijk is. In tabel 2.1 is de samenstelling van het bestuur weergegeven. Nefyto heeft in 1988 het convenant ondertekend. Agrodis heeft de functie van toenmalig NFDB overgenomen die het convenant destijds heeft getekend. LTO Nederland heeft de functie van toenmalig Landbouwschap overgenomen die het convenant destijds getekend heeft.

Tabel 2.1: Samenstelling bestuur STORL

Functie	Werkzaam bij	Naam
Voorzitter	Agrodis	Dhr. W. in 't Veld
Bestuurslid	LTO-Nederland	Mw. A. Breukers
Penningmeester	Nefyto	Dhr. A. de Witte
Adviseur	Nefyto	Dhr. J. Ottenheim
Adviseur	Agrodis	Dhr. C. De Ruijter
Secretaris	Brabers	Dhr. J. Verschoor

2.1.2

Agrariërs, loonwerkers, LTO, Cumela

In Nederland zijn volgens CBS 55.757 landbouwbedrijven gevestigd in 2016, waarvan 3.585 agrariërs met loonwerk als nevenactiviteit. LTO Nederland vertegenwoordigt een flink deel van die agrariërs. Cumela vertegenwoordigt een flink deel van de loonwerkers.

2.1.3

Agrodis

Vereniging Agrodis behartigt de belangen van de toeleveranciers van de Nederlandse land- en tuinbouwsector, welke gewasbeschermingsmiddelen leveren aan agrariërs. Veertig bedrijven zijn aangesloten die gezamenlijk meer dan 90% van het Nederlandse marktaandeel in gewasbeschermingsmiddelen distribueren. De leden hebben gezamenlijk ruim 150 vestigingen en ongeveer 550 adviseurs in dienst. Leden zijn bedrijven zoals Agrifirm, CZAV, Van Iperen, Alliance, Horticoop.

2.1.4

Drinkwaterbedrijven, Vewin en Riwa

In Nederland zijn 10 drinkwaterbedrijven die zich aangesloten hebben bij branchevereniging Vewin. Vewin behartigt richting de ministeries de belangen van schoon grond- en oppervlaktewater ten behoeven van de drinkwatervoorziening.

Riwa is een internationaal samenwerkingsverband van drinkwaterbedrijven die het water van de rivieren Maas, Rijn en Schelde gebruiken als bron van drinkwater. Riwa behartigt het belang van die bedrijven bij een goede waterkwaliteit.

2.1.5

Gemeenten en VNG

Op 1 januari 2017 zijn er 388 Nederlandse gemeenten. Zij zijn allemaal lid van de VNG, VNG behartigt haar belangen. De VNG ondersteunt gemeenten bij het vertalen van nationaal beleid naar gemeentelijk beleid. Zoals eerder gemeld heeft de VNG besloten om het convenant niet te ondertekenen, omdat “zij haar leden (de gemeenten) niet kan binden” (STORL, 2017).

2.1.6

Nefyto

Bij branchevereniging Nefyto zijn 14 bedrijven aangesloten die in Nederland gewasbeschermingsmiddelen produceren en/of op de markt brengen. Deze 14 leden vertegenwoordigen samen 95% van de Nederlandse omzet in gewasbeschermingsmiddelen. Het gaat om (internationaal) opererende organisaties als Bayer, BASF, Du Pont, Monsanto, Syngenta etc. De omvang aan gewasbeschermingsmiddelen die de leden gezamenlijk aan de handel in Nederland afzetten als hoeveelheid actieve stof in 2015 betrof 8.697.737 kilogram (Nefyto, 2017).

2.1.7

Het Rijk: ministerie van IenW, ministerie van EZK

Namens het Rijk hebben twee ministers en twee staatssecretarissen in 1988 het convenant ondertekend. Momenteel zijn namens het Rijk het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat, en het ministerie van Economische Zaken en Klimaat het aanspreekpunt inzake de STORL. Zij hebben zich gecommitteerd aan STORL en zijn ook verantwoordelijk voor een juiste uitvoering van het convenant. Daarnaast heeft het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een verantwoordelijkheid voor het milieu, waaronder schoon grond- en oppervlaktewater. Volgens een persoonlijke mededeling ligt het nog open welke huidige ministeries de penvoerders zijn van het convenant, vooralsnog de ministeries IenW en EZK handhaven (M. van der Weijden, pers. mededeling 19 juni 2017).

2.1.8

Provincies en IPO

Provincies zijn medeverantwoordelijk voor de kwaliteit van het grondwater. Provincies worden vertegenwoordigd in het Interprovinciaal Overleg (IPO). Zij hebben een informerende en richtinggevende rol bij de (formele) voorbereiding van beleid dat van belang is voor de provincies. Ze hebben het convenant niet ondertekend.

2.1.9

Waterschappen en UvW

Waterschappen hebben de verantwoordelijkheid om te werken aan o.a. de kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater. De Unie van Waterschappen (UvW) vertegenwoordigt de belangen van 21 (van de 22) Nederlandse waterschappen, waaronder het terugdringen van de agrarische emissies.

2.2

Belangen stakeholders

In tabel 2.2 op de volgende pagina is kort aangegeven wat de belangen zijn voor alle stakeholders.

Tabel 2.2: Stakeholders met hun belangen en/ of verplichting.
 Plus (+) is groot belang bij efficiënt werkende STOR.
 Min (-) is minder belang bij een efficiënte werkende STORL. Plus/min (+/-) is neutraal belang.

Stakeholder(s)	Belang/verplichting
Agrariërs (LTO) en loonwerkers (Cumela)	<ul style="list-style-type: none"> + Zij willen graag kosteloos en verantwoord hun middelen kunnen afvoeren. + Als bedrijf hebben zij de plicht om op een verantwoorde manier (eventueel tegen betaling) hun gewasbeschermingsmiddelen af te voeren. +/- Zijn medeverantwoordelijk als ondertekenaar van juiste uitvoering van het convenant en dienen zich dus in te spannen tot een oplossing die aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van milieuhygiëne en arbeidsveiligheid.
Agrodis	<ul style="list-style-type: none"> + Goede service van hun leden richting hun agrarische klanten. + Een goed functionerende STORL-procedure draagt bij aan een positief imago van de gewasbeschermingsindustrie. Draagt financieel bij aan STORL-procedure: tegemoetkoming en bijhorende faciliterende kosten. - Hoe hoger de kosten, hoe meer de leden (althans toelatingshouders) financieel dienen af te dragen. +/- Zijn medeverantwoordelijk als ondertekenaar van juiste uitvoering van het convenant en dienen zich dus in te spannen tot een oplossing die aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van milieuhygiëne.
Drinkwaterbedrijven en Vewin	<ul style="list-style-type: none"> + Streven naar schoon grond- en oppervlakte (drinkwaternorm) voor de productie van drinkwater. Wanneer resten of verouderde gewasbeschermingsmiddelen in de kast blijven staan of – erger – worden opgebruikt kan dit voor een fikse milieubelasting van het water zorgen, Bij opslag buiten de middenkast kan lekkage plaatsvinden. In welke mate dit het geval is, is nooit onderzocht. Wel is vanuit rapportages van de NVWA bekend dat illegaal gebruik plaats vindt.
Gemeenten en VNG	<ul style="list-style-type: none"> +/- Zij hebben het convenant niet getekend en hebben dus geen verplichting. +/- Zijn niet verplicht om bedrijfsafval / KGA in te nemen. +/- Gemeente vervult een facilitaire rol aan haar inwoners en bedrijven.
Nefyto	<ul style="list-style-type: none"> + Een goed functionerende STORL-procedure draagt bij aan een positief imago van de gewasbeschermingsindustrie. +/- Draagt financieel bij aan STORL: tegemoetkoming en bijhorende faciliterende kosten. Hoe hoger deze kosten, hoe meer zij dienen af te dragen. +/- Zijn medeverantwoordelijk als ondertekenaar van juiste uitvoering van het convenant en dienen zich dus in te spannen tot een oplossing die aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van milieuhygiëne.
Het Rijk: ministerie IenW en ministerie EZK	<ul style="list-style-type: none"> + Op hun initiatief is convenant tot stand gekomen en ze hebben het ondertekend. Hierdoor zijn ze medeverantwoordelijk voor het probleem, dienen ze zich in te spannen tot een oplossing die aanvaardbaar is vanuit het oogpunt van milieuhygiëne (aldus het convenant).
Provincie en IPO	<ul style="list-style-type: none"> + Goede algehele waterkwaliteit.
Waterschappen en UvW	<ul style="list-style-type: none"> + Schoon grond- en oppervlaktewater, zodat men voldoet aan de KRW-normen.

3

Voorbeelden uit het buitenland

3.1 Inleiding

In andere Europese landen gaan ze anders om met de afvoer van gewasbeschermingsmiddelen. In *paragraaf 3.1* staan voorbeelden uit een 5-tal landen: België, Spanje, Portugal, Denemarken en Duitsland. Hoe is het daar geregeld? In *paragraaf 3.2* beschrijven we de succesfactoren. Wat kunnen wij hiervan leren en wat kan als voorbeeld dienen om de toekomstige afvoer in Nederland beter te regelen?

3.2 België

In België heeft de handel de afvoer van restanten en lege verpakkingen zelf georganiseerd. De procedure is helder uitgelegd op een moderne website van AgriRecover (AgriRecover, 2017). Professionele gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen voor landbouwkundig gebruik (en gebruikers van meststoffen en landbouwbiociden) zijn verplicht om restanten en lege verpakkingen, kosteloos (mits ze de procedure volgen) in te leveren binnen maximaal 2 jaar nadat het opgebruiktermijn is verstreken. Tevens dient het AgriRecover-logo op de verpakking te staan en dienen de producten, mits noodzakelijk, goed gespoeld te zijn. Tot professionele gebruikers behoren ook gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen in openbaar groen en tuinbouw. Deze procedure is niet bestemd voor particulieren. Zij kunnen met hun lege verpakkingen terecht bij de plaatselijke containerparken (Agrirecover, 2017).

3.2.1 Lege verpakkingen; jaarlijks inleveren

De procedure voor agrariërs werkt als volgt. Ze zijn verplicht hun primaire verpakkingen in te leveren. Primaire verpakking zijn verpakkingen die rechtstreeks in contact komen met het product: vaten, karton, flacons, etc. Secundaire verpakking zijn niet verplicht om in te leveren, zoals groepsdozen, maar kunnen wel ingeleverd worden, mits niet op gemorst (dan primaire verpakking in de zak van niet-spoelbare fractie). Met filmpjes wordt op de website uitgelegd hoe men met of zonder fustenreiniger de verpakking en afsluitdop juist kan spoelen (de zogenaamde gespoelde fractie). Vervolgens dient de verpakking in de lucht gedroogd te worden. Onder de niet-spoelbare fractie vallen bussen die niet kunnen worden gereinigd zoals zaadontsmettingproducten, en meestal verpakkingen in karton, metaal, papier, aluminium bussen en verzegelingen van bussen. Lege verpakkingen moeten verplicht in zakken van PhytofarRecover of AgriRecover worden opgeslagen in het 'fytolokaal' (Vlaams voor gewasbeschermingsmiddelenkast) en aangeboden. De gebruiker is zelf verplicht de lege verpakkingen aan te bieden of een werknemer van zijn bedrijf af te vaardigen. Transport van afvalstoffen van anderen is namelijk verboden. Van september t/m december kunnen agrariërs elk jaar de middelen inleveren.

3.2.2

Restanten: tweejaarlijkse campagne

Voor niet bruikbare gewasbeschermingsmiddelen (NBGM) geldt een andere procedure dan voor lege/ gespoelde verpakkingen. Onder NBGM verstaat met in België, aldus AgriRecover (2017), middelen waarvan:

1. De erkenning werd ingetrokken en de opgebruiktermijn is verstreken .
2. Er bestaat onzekerheid over het product (het etiket is onleesbaar, verdwenen, ...).
3. De fysisch-chemische toestand is aangetast (door vorst, neerslag, ...) of de vervaldatum is overschreden (zeer uitzonderlijk).
4. Het product is technisch voorbijgestreefd.
5. De teelt waarvoor het product bestemd is, maakt geen deel meer uit van het teeltplan van het bedrijf.

Via een website kan de gebruiker zien of een middel een NBGM is geworden (Fytoweb, 2017). Om de twee jaar (oneven jaartallen) kan de professioneel gebruiker deze NBGM middelen meebrengen naar een inzamelpunt naar keuze. Ze moeten duidelijk gescheiden zijn van de overige middelen tijdens opslag in de bestrijdingsmiddelenkast en tijdens het afvoeren.

In twee gevallen dient de gebruiker eerder NBGM in te leveren en kunnen deze middelen niet afgevoerd worden tijdens de tweejaarlijkse inzamelcampagne. Dit geldt voor zeer oude middelen, waarvan elk bezit verboden is. Hieronder worden middelen verstaan waarvan de toelating al langer dan 2 jaar is verstreken. De gebruiker heeft namelijk al een campagne de tijd gehad om dit middel kosteloos in te leveren. Dit geldt in geval van autocontrole of controle door bevoegd gezag. Hierbij is de gebruiker verplicht om deze producten onmiddellijk in te leveren. Tegen betaling (200euro transportkosten plus 2 euro/kg (product plus verpakking)) kan AgriRecover dit ophalen.

In oneven jaren kunnen agrariërs in de maanden september t/m december de middelen inleveren.

3.3

Denemarken

In Denemarken is er volgens de Danish Environmental Protection Agency (EPA) geen nationale richtlijn ontwikkeld, waarbij de EPA betrokken is. Als reactie op ons informatieverzoek kregen we van EPA te horen dat ze overwegen een dergelijke richtlijn op te stellen en dat ze benieuwd zijn ter inspiratie hoe het in Nederland geregeld is en wat er uit dit onderzoek naar boven kwam (pers. mededeling EPA).

Volgens EPA hebben de Denen een procedure om restanten en verpakkingen af te voeren beschreven staan op het etiket van het middel. De meeste, maar niet alle, lege verpakkingen mogen afgevoerd worden met het dagelijkse huisvuil. In special gevallen dienen lege verpakkingen ingeleverd te worden bij lokale recyclingcentra te samen met restanten van pesticiden. Voor restanten dienen agrariërs te betalen als ze dit afvoeren naar hun gemeente of afvalverwerkend bedrijf. De gewasbeschermingsindustrie draagt hier financieel niks aan bij. Het is niet bekend hoeveel kilogram aan verpakkingen en restanten elk jaar worden ingezameld van agrariërs (pers. mededeling EPA).

3.4

Portugal

In Portugal heeft de industrie een systeem (genaamd Valorfito) voor het terughalen van lege gespoelde verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen voor professionele gebruikers. Restanten worden beschouwd als gevaarlijk afval, en de bedrijven dienen ze zelf af te voeren naar een erkende afvalinzamelaar. Volgens wet- en regelgeving is het de verantwoordelijkheid van de gebruiker om niet meer middel te kopen dan diegene kan/wilt gebruiken (Decreto-Lei no. 187/2006 van 19sept, Capitulo II, Artigo 3).

3.4.1

Lege verpakkingen

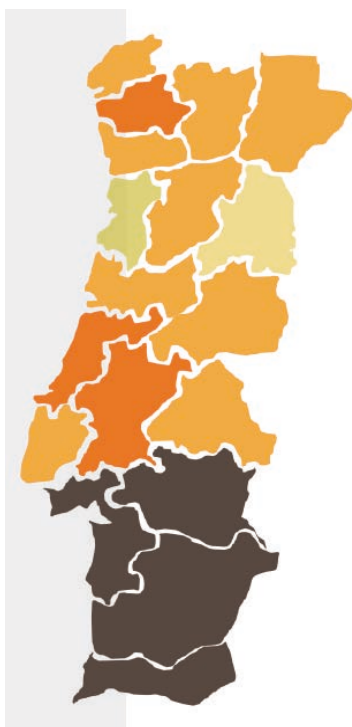
Sinds 2006 kunnen de verpakkingen met het Valorfito symbool kosteloos worden ingeleverd bij één van de 840 verzamelpunten, dat tevens dient als verkooppunt. Via de website (alleen beschikbaar in het Portugees) ‘Valorfito -> Pontos de Retoma’ kunnen agrariërs per gemeente opzoeken welke inleverpunten er zijn. Portugal heeft 308 gemeenten, dit betekent gemiddeld bijna 3 inleverpunt per gemeente. Het verschilt echter sterk per gemeente hoeveel verzamelpunten er zijn. Enkele gemeenten hebben geen inzamelpunt, terwijl andere gemeenten er meer dan 15 hebben. Dit verschil ligt waarschijnlijk aan het aantal agrarische ondernemingen (en dus verkooppunten van middelen) in de gemeente (Valorfito, 2017).

De lege gewassen verpakkingen zijn gevaarlijk afval. Ze dienen opgeslagen te zijn in een speciale zak, verstrekt bij aankoop, in de middenkast. Bij het inleveren van de volle zak ontvangt de teler een inleverbewijs en een nieuwe zak. Afhankelijk van het volume/gewicht van de lege verpakking en type verpakkingsmateriaal, wordt de inzameling anders aangepakt, zie tabel 3.1 (Anipla, 2017; Ministerie van Landbouw, Bossen en Plattelandsontwikkeling, 2017).

Tabel 3.1. Weergegeven is dat afhankelijk van de grootte van de verpakking en het verpakkingsmateriaal de inzamelingsprocedure van lege verpakkingen verschilt

Volume/ gewicht verpakking (in 1/kg)	Verpakkingsmateriaal	Inzamelingsprocedure	Afvoeren via
< 25	Hard plastic	3x spoelen, opslaan in zak en afvoeren	Valorfito
< 25	Niet-hard plastic	niet spoelen, opslaan in zak en afvoeren	Valorfito
25 – 250	n.v.t.	niet spoelen, opslaan in zak	Valorfito
> 250	n.v.t.	De agrariër dient contact op te nemen met de fabrikant voor de juiste procedure.	

Van de 840 inzamelpunten hebben 363 inzamelpunten in 2015 middelen afgevoerd onder deze regeling. Het is onduidelijk of de resterende inzamelpunten lege verpakkingen hebben ontvangen en of dat de inleverpunten via een andere route de verpakkingen heeft afgevoerd. Dit verschilt sterk per regio, zie figuur 3.1 op de volgende pagina. Het is belangrijk om te weten dat het in Portugal lang gebruikelijk was om verpakkingen te verbranden of begraven. De 363 inzamelpunten hebben gezamenlijk 389 ton verpakkingen afgevoerd, dit is een geschatte 50% van het totale volume aan jaarlijkse hoeveelheid verkochte verpakkingen, zie figuur 3.2. Vanaf 2006 groeit jaarlijks de hoeveelheid afgevoerde lege verpakkingen. Er wordt gewerkt actief gewerkt om het volume de komende jaren toe te laten nemen (Valorfito, 2017).

Figuur 3.1: Verdeling percentage opgehaalde verpakkingen in Portugal.
 Donker bruin >60%, donker oranje 40-60%, licht oranje 20-40%, geel <20%.

Figuur 3.2: Hoeveelheid lege verpakkingen in Portugal tussen 2006 en 2015.
 De staven geven het totale opgehaalde volume (kg) weer, de stippellijn het relatieve aandeel (%) van het totaal aan verpakkingen jaarlijks verkocht in Portugal.

3.4.2

Restanten

Niet-toegelaten en restanten van gewasbeschermingsmiddelen vallen niet onder Valorfito (Valorfito, 2017). De restanten moeten, in originele verpakking, in doorzichtige plastic zakken

worden verzameld en opgeslagen als gevaarlijk afval. Ze kunnen op één van de volgende manieren worden ingeleverd:

1. Inleveren bij een verkoper of houder verkoopvergunning die de verpakking in wil nemen, in ruil voor een inleverbewijs (op vrijwillige basis van verkoper/ houder verkoopvergunning).
2. Inleveren (tegen betaling) bij een bedrijf gespecialiseerd in het ophalen en vernietigen van gevaarlijk afval.

Valorfito wacht sinds maart 2012 op een licentie om ook de restanten van gewasbeschermingsmiddelen en lege verpakking van behandeld zaad en biociden te kunnen inzamelen. Deze is tot op heden niet verstrekt om onbekende reden. Daarom is het nu de vraag of kosteloze afvoer van restanten in de praktijk (zie bovenstaand punt 1) goed georganiseerd is; het lijkt er niet op.

3.5 Duitsland

In Duitsland bestaat er een drietal inzamelmethoden, voor restanten (PRE-systeem), verpakkingen (PAMIRA-systeem) en lokale inname voor beide stromen.

3.5.1

Restanten (PRE-systeem)

In Duitsland is sinds 2013 een PRE-systeem in werking om inname en afvoer van niet meer bruikbare gewasbeschermingsmiddelen (restanten) te faciliteren. Hieronder vallen ook niet-toegelaten middelen. Voor agrariërs is dit systeem in principe gratis (PRE, 2017). De bond van gewasbeschermingsmiddelen- en meststoffenproducenten (Industrieverband Agrar) is initiatiefnemer. Het project wordt gefinancierd door de Chemie Wirtschaftsförderungs-GmbH, een belangenbehartiger van de chemische industrie. Volgens de website ondersteunen zij het project, d.w.z. de website en communicatie.

Inzamelplaatsen voor het PRE-systeem worden elk jaar opnieuw bepaald door de vraag van aanbieders van restanten. Het gaat hier om een inzameling die om de zoveel jaar door de groothandel aangeboden wordt. Een groothandelaar biedt agrariërs de mogelijkheid restanten in te leveren en voert deze voor eigen rekening af.

In 2013 werd 130 ton niet meer bruikbare gewasbeschermingsmiddelen van agrariërs opgehaald. 950 agrariërs maakten gebruik van de mogelijkheid om in te leveren.

3.5.2

Werkwijze PRE

1. Alle gewasbeschermingsmiddelen worden geaccepteerd. Het kan gaan om niet meer bruikbare middelen (bv. vorstschade), niet-toegelaten middelen, middelen waarvan het opgebruiktermijn verstreken is of middelen die om andere redenen niet meer bruikbaar zijn. Het gaat hier om alle middelen, los van de producent, een speciaal logo op het etiket is niet vereist. Naast gewasbeschermingsmiddelen worden ook andere chemische stoffen uit de landbouw ingenomen, zoals reinigingsmiddelen, oliën, meststoffen, verf, filters van spuitmachines, spuitdoppen en niet meer bruikbare, gecoate zaden, etc.
2. Er is geen beperking op de hoeveelheid in te leveren producten. De ingezette transportmiddelen hebben echter een maximale capaciteit van 1 ton. Als er meer aangeboden wordt, kunnen door de groothandel individuele afspraken met de inzamelaar gemaakt worden.
3. Bij acute behoefte aan inzameling kan contact opgenomen worden met de inzamelaar.
4. De aangeboden producten worden liefst in de originele verpakking, met dop, ingenomen. Als dat niet kan, dienen de producten te worden aangeboden in vloeistofdichte verpakkingen die

niet aangetast kunnen worden door de aangeleverde producten. Deze verpakking dient de aanbieder zelf te regelen.

5. Gewasbeschermingsmiddelen met als bestanddeel kwik, arsenicum of een fosfide, dienen apart aangeleverd te worden.
6. Als de agrariër wenst dat de stoffen opgehaald moeten worden, worden de kosten per transport berekend. Dat is mogelijk vanaf 200 kg. De inzamelaar maakt in dat geval een offerte.

3.5.3

Groothandel

De gewasbeschermingsmiddelen groothandel kan van PRE gebruik maken. De handelaar maakt in de lokale media kenbaar dat er een inlevermoment aan komt. Afvoer wordt van te voren besproken met PRE. Agrariërs kunnen gratis restanten aanleveren. Het staat een groothandel vrij of, wanneer en hoe vaak hij een inzamelactie houdt.

3.5.4

Verpakkingen (PAMIRA-systeem)

Naast het PRE-systeem is er sinds 1990 het PAMIRA-systeem. Dit is een apart circuit voor inzameling van lege, gespoelde verpakkingen. De inzameling is gratis mits een verpakking het PAMIRA-logo draagt. De site van PAMIRA stelt een folder, een poster en een persbericht als download beschikbaar voor de handel die een inzamelactie wil starten. Op de site is ook een kaart te vinden met inzamelpunten. Bij elk punt staat vermeld op welke datum ingeleverd kan worden. Dit is meestal één of twee dagen per jaar, bij een groothandelaar of een retailer. In 2016 konden over heel Duitsland op 366 data op meer dan 348 punten lege verpakkingen ingeleverd worden (PAMIRA, 2017).

3.5.5

Lokale inname

Naast beide systemen kunnen Duitse agrariërs gebruik maken van de faciliteiten van hun 'Kreis'. Een Kreis is een bestuurlijke regio die tussen de gemeenten en de deelstaat zit. Elke Kreis heeft een eigen regeling wat betreft afvalstoffen. Hieronder is een voorbeeld uitgewerkt voor de Kreis Kleve, gelegen aan de Duits-Nederlandse grens, grofweg tussen Doetinchem en Venlo. Restanten van gewasbeschermingsmiddelen vallen onder schadelijke stoffen. Deze worden op twee milieustraten één dag per jaar aangenomen. De kosten voor bedrijven bedragen per kg €4,42 inclusief BTW. Voor particulieren is er een mobiel inzamelpunt dat enkele malen per jaar op verschillende plekken binnen de 'Kreis' te vinden is. Kleine hoeveelheden landbouwbestrijdingsmiddelen worden hier kosteloos aangenomen. Onduidelijk is of er een grens is tussen kleine hoeveelheden die gratis ingenomen worden, of grote hoeveelheden waarvoor betaald dient te worden.

Vanwege de vrijblijvendheid van de inzamelacties van de groothandel lijkt het Duitse systeem niet heel betrouwbaar te zijn. Er is in feite een grijs gebied, vergelijkbaar met de Nederlandse situatie. Kleine hoeveelheden restanten kunnen agrariërs kosteloos inleveren bij de lokale overheid, die het behandelt als een particuliere aanbieding, terwijl het eigenlijk om bedrijfsafval gaat. Doel hiervan is de restanten op een verantwoorde wijze afvoeren.

3.6

Spanje

Lege verpakkingen: goed lopend systeem

Voor lege verpakkingen heeft Spanje een goed werkend systeem dat sinds 15 jaar beheerd wordt door de Vereniging SIGFITO, zie Spaanstalige website SIGFITO (2017). Vanuit de Wet 11/97 en

Koninklijk Besluit 1416/2001 zijn fabrikanten verplicht maatregelen te treffen voor de goede omgang met verpakkingen. De meeste fabrikanten zijn hiervoor aangesloten bij SIGFITO. Een klein aantal van de fabrikanten heeft een eigen systeem van inname (SDDR). In SIGFITO zijn de partners: fabrikanten van pesticiden, distributie/verkoop van pesticiden en afvalverwerkers. Het systeem wordt gefinancierd vanuit een tarief per verkochte verpakking. De hoogte van het tarief staat op de website en is afhankelijk van het type verpakkingsmateriaal. Producenten kunnen er zelf voor kiezen of ze dit tarief doorrekenen aan de eindgebruiker, de boer die bestrijdingsmiddelen koopt. Bij ruim 4.500 punten kunnen agrarische ondernemers en particulieren lege verpakkingen met SIGFITO logo gratis inleveren. De inleverpunten (inclusief locatie en telefoonnummer) zijn via de website gemakkelijk te vinden. Een meerderheid van de punten ligt bij de verkooppunten van pesticiden, agrarische benodigdheden of bij agrarische coöperaties en vakbonden. Enkele punten zijn in handen van gemeenten. Plastic containers moeten telers eerst op eigen bedrijf reinigen via de procedure van 3x spoelen en gebruik van het spoelwater op het bedrijf. De juiste manier van spoelen en opgebruiken, staat uitgelegd met een instructiefilmje op de website (SIGFITO, 2017).

Vanaf 2010 ligt het percentage van ingeleverde verpakking versus verkochte verpakkingen rond 50%, zie figuur 3.3 op de volgende pagina. Verpakkingsmateriaal wordt waar mogelijk hergebruikt en anders verbrand met warmteterugwinning.

Figuur 3.3: Het aantal ton aangeschafte verpakkingen ((t)Adheridas) uitgezet tegen het aantal ton verpakkingen die zijn ingeleverd ((t) Recogidas). Het percentage ingeleverde verpakkingen van het totaal aantal aangeschafte verpakkingen wordt weergegeven met rode lijn en getallen. Bron: SIGFITO, Memoria anual 2015.

3.6.1

Restanten middel: alleen terugname via de verkoop

Via SIGFITO kunnen geen restanten middelen (niet-meer toegelaten of verouderde pesticiden) worden ingeleverd, alleen lege verpakkingen. Een landbouwadviseur ter plaatse meldde dat er tijdens de opgebruiktermijn (6 maanden tot 1 jaar) van een product dat zijn toelating verliest, het product kosteloos kan worden geretourneerd via het verkoopkanaal. Voor echt oude restanten, is dus niets geregeld. Wettelijk gezien is de agrarisch ondernemer verplicht dit af te voeren 'via een erkende afvalverwerker'.

Dezelfde adviseur geeft aan dat de controle in Spanje op het in bezig hebben van verouderde middelen best streng is: iedere boer krijgt zeker eens per twee jaar controle van de milieupolitie SEPRONA waarbij ook de middelenkast wordt bekeken (persoonlijke mededeling, Zerya april 2017).

3.7

Overzicht inzameling restanten en verpakkingen

In tabel 3.2 op de volgende pagina staat per land overzichtelijk beschreven of, waar, tegen welke kosten en onder welke voorwaarden restanten en lege verpakkingen ingeleverd kunnen worden.

Tabel 3.2: Overzicht per land waar restanten en lege verpakkingen onder bepaalde voorwaarden ingeleverd kunnen worden

Land	Restanten inleveren	Lege verpakkingen inleveren	Toelichting
België	Ja, mits logo op verpakking	Ja, mits goed gespoeld en logo op verpakking.	Ook voor professionele middelen in openbaar groen.
	In oneven jaren van sept. t/m dec. kosteloos inleveren bij de handel, mits goed verpakt.	Ieder jaar van sept. t/m dec. kosteloos inleveren bij handel, mits goed verpakt.	Binnen 2 jaar nadat toelating vervallen is. Tijdens het eerste jaar van campagne mochten alle middelen ongeacht vervaldatum eenmalig kosteloos ingeleverd worden.
Dene- marken	Nee. Dit kan alleen betaald afgevoerd worden naar gemeenten of private afvalinzamelaars.	Ja, agrariërs kunnen meeste verpakkingen gratis afvoerden met het huisvuil.	
		Nee, sommige verpakkingen dienen volgens etiket betaald afgevoerd te worden naar lokale recyclingcentra of private afvalinzamelaars.	
Portugal	Ja, kosteloos inleveren bij lokaal verkooppunt.	Ja, kosteloos inleveren bij lokale verkooppunten.	Voor lege verpakkingen geldt dat de verkooppunten op vrijwillige basis lege verpakkingen aannemen. Valorfito probeert dit punt al sinds 2012 te verbeteren.
Duitsland	Ja, kosteloos inleveren bij beperkt aantal groothandels. Groothandel betaalt de kosten voor afvoer.	Ja, kosteloos inleveren gedurende enkele dagen per jaar bij bepaalde lokale handel, mits PAMIRA-logo.	Ook via 'Kreis' kunnen restanten afgevoerd worden. De voorwaarden verschillen per Kreis en onduidelijk is of men hiervoor dient te betalen.
	Het staat een groothandel vrij of, wanneer en hoe vaak hij een inzamelactie houdt.		
Spanje	Nee. Alleen als het middel zijn opgebruikstermijn verliest kan het product via het verkoopkanaal kosteloos ingeleverd worden.	Ja, kosteloos inleveren bij allerlei verkooppunten, agrarische coöperaties en vakbonden. Enkele punten zijn in handen van gemeenten. Dient een SIGFITO-logo te hebben.	Het systeem betreffende lege verpakkingen wordt gefinancierd vanuit een tarief per verkochte verpakking. De hoogte van het tarief staat op de website en is afhankelijk van het type verpakkingsmateriaal. SIGFITO beheert het afvoersysteem en partners zijn fabrikanten van pesticiden, distributie/ verkoop van pesticiden en afvalverwerkers.

4

Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

1. De STORL-werkwijze biedt onvoldoende oplossing voor de afvoer van resten van bestrijdingsmiddelen¹.

Het belangrijkste probleem van de STORL-werkwijze is de afhankelijkheid van de bereidheid van gemeenten om hun faciliteiten open te stellen voor bedrijfsmatig afval/ KGA. Gemeenten zijn hier toe niet verplicht en doen dit in veel gevallen ook niet. Diverse gemeenten hebben niet de vereiste vergunning en willen de kosten niet afwentelen op haar inwoners. Het probleem van afvoer wordt bij veel gemeenten teruggelegd bij de agrariërs.

2. Actieve voorlichting over de afvoermogelijkheden (zoals afgesproken door de convenantpartners: overheid, Agrodīs, Nefyto en LTO Nederland) ontbreekt grotendeels.

Tijdens dit onderzoek is de website vernieuwd. Desondanks geeft de nieuwe website geen duidelijkheid over hoe je een verpakking wettelijk dient te reinigen als de agrariër geen geschikte reinigungsapparatuur heeft (bijv. met een instructiefilmpjes). Ook geeft de website geen actueel overzicht aan de agrariër bij welke gemeente de middelen in te leveren zijn. Het middeletiket informeert de agrariër niet waar hij met restanten of lege verpakkingen c.q. bedrijfsafval of KGA naar toe moet.

Originele formulieren die noodzakelijk voor de gemeente staan niet op de website, die moet men aanvragen bij STORL. Gemeenten ervaren de werkwijze als onduidelijk.

3. Ten opzichte van andere landen (zoals België, Duitsland, Portugal) heeft Nederland weinig inleverpunten.

Nederland had op 1 januari 2017 388 gemeenten, daarvan hebben sinds 1988, 86 gemeenten (22%) met 123 inzamelpunten gebruik gemaakt van de STORL-werkwijze. Portugal heeft 308 gemeenten met 840 actieve inzamelpunten, dit is gemiddeld circa drie in elke gemeente (300%). In Spanje kunnen agrariërs bij 4.500 inleverpunten lege verpakkingen inleveren, dit betekent circa een inzamelpunt per twee gemeenten (50%).

¹ In de overwegingen van het 'Convenant inzake Resten en Gebruikte Verpakkingen' uit 1988 staat dat elke partij zich medeverantwoordelijk acht voor het probleem van zowel resten als gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen. Men dient zich in te spannen tot een oplossing die aanvaardbaar is.

In België, Duitsland, Portugal en Spanje kan men vaak bij de gewasbeschermingshandel de restanten en/of lege verpakkingen kosteloos inleveren. In Nederland is dat niet het geval.

4. De hoeveelheid ingeleverde restanten zijn relatief laag en het systeem is daarmee onvoldoende succesvol voor de restanten.

In Nederland is de periode 2010-2014 via de STORL-systeem gemiddeld zo'n 6 ton restanten jaarlijks gedeclareerd. In 2015 hebben leden van Nefyto (gezamenlijk marktaandeel verkochte gewasbeschermingsmiddelen van 95%) 8.697 ton werkzame stof op de Nederlandse markt gebracht (bron: Nefyto-website). Dit betekent dat globaal 0,03% van de verkochte hoeveelheid terugkomt via de STORL-systeem. Bezemacties in Zeeland en Drenthe (beide 2016) haalden respectievelijk 13 en 11 ton op. Deze twee bezemactie hebben viermaal zoveel opgeleverd in 2016 als jaarlijks via de STORL-systeem in de jaren 2010 t/m 2014. Duitsland haalde in 2013 130 ton restanten op via hun PRE-systeem. Dit is circa 22 keer zoveel als in Nederland. Onbekend is hoeveel procent van de verkochte verpakkingen in Nederland retour komt via de STORL-systeem als lege verpakking. In Portugal en Spanje is het zo'n 50%. In Portugal is in 2015 389 ton opgehaald, in Nederland bedraagt het in jaren 2010-2014, jaarlijks circa 36 ton.

Onduidelijk is hoe in de praktijk de STORL-systeem ten aanzien van acties gaat uitpakken. Deze nieuwe mogelijkheid is ontwikkeld in 2012, gelanceerd in het najaar van 2016 en wordt voornamelijk sporadisch gebruik van gemaakt. Deze nieuwe mogelijkheid voor eenmalige acties biedt geen structurele oplossing want deze is sterk afhankelijk van de bereidwilligheid van partijen om hier initiatief in te nemen.

5. Uit contacten met gemeenten en agrariërs blijkt dat de STORL-procedure voor veel van hen onduidelijk is en daardoor in de praktijk onvoldoende uit de verf komt.

4.2 Aanbevelingen

Om te voldoen aan de gemaakte afspraken in het convenant en te komen tot een beter afvoersysteem bevelen we zowel inhoudelijke als procesmatige zaken aan om:

1. Alle betrokken partijen uit te nodigen voor een werkbijeenkomst om een nieuw en succesvol afvoersysteem in Nederland op te zetten.
2. Verkooppunten/ distributiepunten kunnen inzamelpunten zijn. Het is de vraag hoe dit onder de bestaande wet- en regelgeving te organiseren is. Op deze wijze is voor agrariërs duidelijk waar zij restanten en lege verpakkingen kunnen inleveren. Mochten zij vragen hebben over de wijze van inzameling, dan kunnen zij die stellen aan een voor hen bekende distributeur. Ook ontstaat zo een fijnmaziger netwerk met voldoende inleverpunten. Dit maakt het systeem laagdrempelig voor agrariërs, wat de kans op succes vergroot. Ook wordt hiermee het ongelijke en onduidelijke inzamelingspunt bij gemeentelijke milieustraten overbodig.
3. Nog een element wat het systeem laagdrempelig maakt, is dat het kosteloos dient te zijn voor restanten en lege verpakkingen. Mits agrariërs zich houden aan de inleverprocedure. Denk aan wijze van reinigen verpakking en aanbiedingswijze (bijv. in zakken en diverse afvalstromen gescheiden aanbieden).
4. Het is cruciaal dat een nieuwe procedure voor alle betrokken duidelijk en transparant is. Zowel voor de agrariërs, producenten/toelatinghouders en handel. Daarbij hoort een duidelijk en

uitnodigende website met instructie(films) en communicatie/voorlichtings-traject richting de agrariërs en inzamelpunten. Duidelijk moet worden wie waarvoor verantwoordelijk is. Het ontbreekt nu aan een overkoepelend overleg met convenantpartners.

5. Zowel restanten en lege verpakkingen dienen ingeleverd te kunnen worden. Het gaat alleen om restanten en lege verpakkingen van middelen met een Nederlandse toelating. Zowel om toegelaten, niet-toegelaten middelen, verouderde middelen. Het is aan te bevelen dat agrariërs bijv. de eerste twee jaar alle middelen gratis kunnen leveren. Vanaf het tweede jaar kan men alleen middelen inleveren met een opgebruiktermijn dat maximaal twee jaar oud is of en middel dat 2 jaar niet meer toegelaten is. Hier kan de industrie jaarlijks middellijsten over publiceren.
6. Aan te raden is dat de periode waarin men middelen kan inleveren tenminste enkele maanden per jaar bedraagt. Het liefst is deze periode in het najaar en/of winter. In deze periode hebben de agrariërs en de gewasbeschermingshandel het relatief rustig.
7. Het verdient aanbeveling dat het systeem ook van toepassing is voor restanten en lege verpakkingen waar geen STORL-logo op staat. Dit is namelijk een zeer klein marktaandeel. Deze toelatingshouders/ producenten kunnen uitgenodigd worden voor de werkbijeenkomst en actief benaderd worden om deel te nemen (ook financieel) aan het nieuwe inzamelingsstelsel.
8. Het verdient aanbeveling om deze afspraken vast te leggen in een nieuw en ondertekend convenant. Met deze voorgestelde vernieuwing komt een effectieve en doelgerichte afvoer van restanten en verpakkingen tot stand.

Referenties

AgriRecover, 2017. *Belgisch systeem voor afvoer van restanten en lege verpakkingen*. Geraadpleegd op 21 april 2017. www.agrirecover.eu.

Anipla, 2017. *Website van de gewasbeschermingsproducenten en distributeurs (in het Portugees)*. Geraadpleegd op 10 maart 2017. <http://anipla.com/cultivaraseguranca.php?id=1001>

Fytoweb, 2017. *Belgische website voor gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen; FOD Volksgezondheid, Veiligheid van de Voedselketen en Leefmilieu Dienst Gewasbeschermingsmiddelen en Meststoffen*. Geraadpleegd op 21 april 2017. www.fytoweb.be

Kabinetsnota, 2013, *Gezonde Groei, Duurzame Oogst, 2e nota duurzame gewasbescherming*. Geraadpleegd op 21 april 2017. <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2013/05/14/gezonde-groei-duurzame-oogst-tweede-nota-duurzame-gewasbescherming>.

Keuper, D., P.C. Leendertse. *Rapportage bezemactie Schoon Water Zeeland*. CLM, Culemborg 2016.

Lommen, J.L., Y. Gooijer, E. Hoftijser. *Bezem door de middenkast Drenthe 2015-2016*. CLM, Culemborg 2016.

Ministerie van Landbouw, Bossen en Plattelandsontwikkeling, 2017. *Brochure uitgegeven in opdracht van Ministerie van Landbouw, Bossen en Plattelandsontwikkeling (in het Portugees)*. Geraadpleegd op 10 maart 2017. http://www.drapc.min-agricultura.pt/base/geral/files/manual_tecnico_seguranca_fitofarmaceuticos.pdf

Nefyto, 2017. Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie. Geraadpleegd op 10 maart 2017. www.nefyto.nl

PAMIRA, 2017. *Spaan systeem voor inzameling van lege, gespoelde verpakkingen*. Geraadpleegd op 7 april 2017. <http://pamira.de/pamira-system.html>

PRE, 2017. Duits systeem voor inname en afvoer van niet meer bruikbare gewasbeschermingsmiddelen (PRE). Geraadpleegd op 7 april 2017. <http://www.pre-service.de/home.html>

SIGFITO, 2017. *Spaans systeem voor inname lege verpakkingen*. Geraadpleegd op 14 april 2017. www.sigfito.es

STORL, 2017. *Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen*. Geraadpleegd op 14 april 2017. www.storl.nl Opmerking: Website is begin juni 2017 volledig vernieuwd.

Valorfito, 2017. *Portugees systeem voor inzameling van gewasbeschermingsmiddelen*. Geraadpleegd op 10 maart 2017. <http://www.valorfito.com>

Bijlage 1

'Convenant inzake resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen' uit 1988

CONVENANT INZAKE RESTEN EN GEBRUIKTE VERPAKKINGEN VAN GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

1. de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer,
de heer drs. E.N.T.M. Nijpels
en
de Minister van Landbouw en Visserij,
de heer ir. G.J.M. Braks
en
de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
de heer L. de Graaf
en
de Staatssecretaris van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur,
de heer drs. D.J.D. Dees

enerzijds en

2. de Nederlandse Stichting voor Fytofarmacie, Mefyto, namens de bij haar aangesloten ondernemingen,
3. - Agrichem B.V. - Oosterhout
- Brinkman B.V. - 's Gravenzande
- Chemische Fabriek Strabant J.W. Voorbreak B.V. - Oosterhout
- Coöperatieve Land- en Tuinbouwvereniging "Meesmond" b.a. - De Lier
- Danke International B.V. - Barneveld
- Van Eenennaam & Zn. B.V. - Zierikzee
- IMEX Mulst B.V. - Mulst
- Parisco B.V. - Rotterdam
- Van Wesemaal B.V. - Mulst
- Klaverblad Chemiceliën
4. de Nederlandse Federatie van Distribuenten van Bestrijdingsmiddelen, namens de in de Federatie vertegenwoordigde distributeurs,
5. het Landbouwschap,

anderzijds

overwegende:

- dat elk der partijen zich medeverantwoordelijk acht voor het probleem van de resten en gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen;
- dat partijen zich uit dien hoofde hebben ingespannen dit probleem tot een oplossing te brengen, die aanvaardbaar is, mede vanuit een oogpunt van milieuhygiëne en arbeidsomstandigheden;
- dat partijen er naar hebben gestreefd de oplossing voor het probleem zodanig te kiezen dat deze voor de gebruiker van gewasbeschermingsmiddelen zoveel mogelijk aansluit bij de bedrijfsvoering.

- 2 -

komen het volgende overeen:

1. DEFINITIES

Gewasbeschermingsmiddelen: krachtens de Bestrijdingsmiddelenwet 1962 toegelaten professioneel te gebruiken of gebruikte bestrijdingsmiddelen die door de toelatinghouders op de markt worden gebracht, alsmede deze bestrijdingsmiddelen waarvan de toelating niet meer geldig is, met uitzondering van houtverduurzamingsmiddelen, desinfectantia en industriële biociden.

Resten: gewasbeschermingsmiddelen, niet vermengd met andere stoffen of produkten, in hun oorspronkelijke verpakking, die door gebruiker niet meer voor gebruik zijn bestemd of niet meer zijn toegelaten.

Gebruikte verpakkingen: verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen, die volledig zijn geleegd.

Schone verpakkingen: verpakkingen die na schoonspoelen aan de norm voldoen, alsmede verpakkingen van granulaten, strooikorrels en emeltenkorrels die, nadat zij volledig zijn geleegd, aan de norm voldoen voor zover geen doodshoofd op het etiket is vermeld.

Norm: een verpakking wordt als schoon beschouwd indien de in het verpakkingsmiddel achterblijvende hoeveelheid gewasbeschermingsmiddel niet meer dan 0,01% van het oorspronkelijke gewicht van de inhoud bedraagt.

KCA-depôt: een door de overheid beheerd bewaardepôt voor klein chemisch afval, met een op grond van artikel 8 van de Wet Chemische Afvalstoffen verleende vergunning.

Toelatinghouders: partijen genoemd onder 2 en 3.

2. REINIGINGSPLICHT

Het Landbouwschap heeft de Verordening Reiniging Verpakkingen Bestrijdingsmiddelen vastgesteld waarmee voor gebruikers van gewasbeschermingsmiddelen de verplichting is vastgelegd verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen waarop een vermelding staat zoals aangegeven onder 8, sub a met in de verordening beschreven apparatuur volgens de in de verordening aangegeven voorschriften te reinigen.

3. WIJZE VAN VERWIJDERING VAN GEBRUIKTE VERPAKKINGEN

De navolgende verpakkingen dienen als zijnde schone verpakkingen als bedrijfsafval te worden afgevoerd:

- a. Gebruikte verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen, die nadat ze overeenkomstig de Verordening Reiniging Verpakkingen Bestrijdingsmiddelen zijn schoongespoeld, aan de norm voldoen.

- 3 -

- b. Gebruikte verpakkingen van granulaten, strooikorrels en emeltenkorrels, die aan de norm voldoen, zonder dat deze zijn schoongespoeld, voor zover geen doodshoofd op het etiket is vermeld.
- c. Gebruikte verpakkingen waarvoor het gestelde onder a. en b. niet van toepassing is of kan zijn, en die een produkt hebben bevat dat volgens de normen van het Stoffen- en Processenbesluit van de Wet Chemische Afvalstoffen geen chemisch afval is.

De navolgende verpakkingen dienen bij een KCA-depôt te worden ingeleverd:

- d. Gebruikte verpakkingen waarvoor het gestelde onder a., b. of c. niet van toepassing is of kan zijn.

4. WIJZE VAN INLEVERING EN VERWIJDERING VAN RESTEN

- a. De gebruikers dienen resten in aangebroken verpakkingen in te leveren bij een KCA-depôt.
- b. De distributeur waarvan het gewasbeschermingsmiddel is betrokken, is verplicht resten in onaan- gebroken verpakkingen zonder verplichte creditering van de gebruiker terug te nemen.
- c. Indien de toelating is beëindigd, dan wel na afloop van het tijdvak als bedoeld in artikel 2, vijfde lid, Bestrij- dingsmiddelenwet 1962, is de distributeur waarvan het gewasbeschermingsmiddel is betrokken verplicht onaan- gebroken verpakkingen van de gebruiker terug te nemen zonder creditering. Dergelijke verpakkingen zullen door de distributeur niet meer voorhanden worden gehouden als bestemd voor gebruik in Nederland.

5. SCHOONSPOELEN VAN VERPAKKINGEN

Voor zover mogelijk en nodig verplichten de toelatinghouders zich in hun formuleringen en/of verpakkingen zodanige wijzigingen aan te brengen dat het schoonspoelen praktisch mogelijk is. Men zal zich daarbij mede laten leiden door de aanbevelingen in IMAG rapport Xnr. 11843.

6. SPUITPOEDERS EN SPUITKORRELS

- a. De toelatinghouders zullen verdere introductie van het wateroplosbare folie ter hand nemen, met dien verstande dat verpakkingen van spuitpoeders en spuitkorrels die kunnen worden schoongespoeld of waarvoor geldt dat gebruikte verpakkingen ook schone verpakkingen zijn, voor deze oplossing een gelijkwaardig alternatief zijn.
- b. Toelatinghouders verplichten zich spuitpoeders niet op de markt te brengen in verpakkingen met een groter inhoudege- wicht dan 10 kg, overeenkomstig de aanbeveling gedaan in

- 4 -

IMAG rapport Xnr. 11843.

7. RETOURREGELING

De toelatinghouders verplichten zich de bestaande retourregelingen voor veten van vloeibare grondontsmettingsmiddelen te handhaven, mits dit op grond van de Wet Gevaarlijke Stoffen of een ontheffing op grond van die Wet, mogelijk blijft.

8. VERMELDING OP DE VERPAKKING

a. De toelatinghouders verplichten zich op alle verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen de wijze van verwijdering van de gebruikte verpakkingen aan te geven.

Met inachtneming van het bovenstaande zullen in verband daarmee de volgende zinnen worden vermeld voor de verschillende verpakkingen.

- Deze verpakking is bedrijfsafval, mits deze is schoon-
gespoeld zoals wettelijk is voorgeschreven.
- Deze verpakking is bedrijfsafval nadat deze volledig is
geleegd.
- Deze verpakking dient nadat deze volledig is geleegd te
worden ingeleverd bij een KCA-depôt. Informeer bij uw
gemeente.

b. De toelatinghouders verplichten zich een aanduiding op de verpakking aan te brengen, waaruit blijkt dat zij deelnamen aan het convenant. Een en ander ten behoeve van de inlevering als bedoeld in artikel 4. De aanduiding bestaat uit de term "CONVENANTSVERPAKKING" of een tekst van gelijke strekking.

9. KOSTEN KCA-DEPOTS

De kosten die KCA-depôts maken voor afvoer en vernietiging van resten en verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen die zijn voorzien van een vignet zoals bedoeld onder (8), kunnen door gemeenten of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden eenmaal per jaar in rekening worden gebracht aan een door toelatinghouders uiterlijk 31 december 1988 aan te wijzen instantie.

10. VOORLICHTING

a. Toelatinghouders, Landbouwschap en de Nederlandse Federatie van Distribuanten van Bestrijdingsmiddelen verplichten zich actieve voorlichting te geven over de wijze van verwijdering van resten en ledige verpakkingen.

b. De overheid (partijen genoemd onder 1) zal daar waar noodzakelijk, met name naar lagere overheden en andere overheidsinstellingen toe, bekendheid geven aan de afspraken die door middel van dit convenant zijn gemaakt en de invoering daarvan in de praktijk mede stimuleren.

11. TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN

- 5 -

Zowel in landbouwtechnisch opzicht als op het gebied van verpakkingen en formuleringen van gewasbeschermingsmiddelen kunnen zich ontwikkelingen voordoen die het noodzakelijk zullen maken dit convenant van tijd tot tijd aan te passen aan die ontwikkelingen. In verband daarmee zal eenmaal per jaar een overleg met partijen en eventueel overige betrokkenen worden gehouden.

12. DUUR VAN HET CONVENANT

Dit convenant wordt aangegaan voor een periode van 3 jaar eindigend op 31 december 1991. Daarna zal het convenant voor onbepaalde tijd gelden met een opzegtermijn van 1 jaar.

13. TIJDSCHEMA

De bepalingen uit het convenant treden per 1 januari 1989 in werking en zullen per die datum operationeel zijn met uitzondering van

- de verordening Reiniging Verpakkingen Bestrijdingsmiddelen die per 1 oktober 1989 in werking treedt;
- de bepalingen van artikel 8 die vanaf 1 januari 1990 gerealiseerd zullen zijn;
- de kostenvergoeding aan KCA depôts, zoals vermeld in artikel 9, voor inname van verpakkingen, die vanaf 1 januari 1990 operationeel zal zijn;
- het gestelde in artikel 6 onder b, dat vanaf 1 januari 1990 operationeel zal zijn.

's-Gravenhage, 23 december 1988.

HET LANDBOUWBOER

DE MINISTER VAN VOLKSHUISVESTING,
RUIMTELIJKE ORDENING EN MILIEUBEHEER

G.J. Doornbos, voorzitter

G.S. E.H.T.M. Nijpals

- 6 -

DE NEDERLANDSE STICHTING VOOR
PHYTOFARACIE

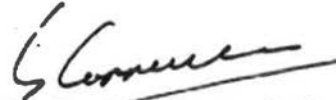
ir. P.J. Jenneskens, voorzitter

DE MINISTER VAN LANDBOU EN VISBERIJ

voor deze
DE SECRETARIS-GENERAAL

mr. T.H.J. Joubert

B.L. Hopperbrouwer, secretaris

DE NEDERLANDSE FEDERATIE VAN
DEBETBOUWERS VAN BESTRIJDINGSMIDDELEN

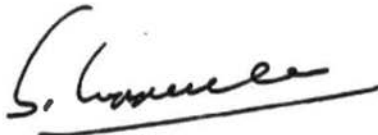
ir. H.C. Visser, voorzitter
(mandatachtig namens M.J. Grooten)

DE STAATSECRETARIS VAN SOCIALE ZAKEN
EN WERKLOOSHEID

L. de Graaf

GEVOLGDENDEN :
- AGRON B.V.
- BUDON B.V.
- CHEMISCHE FABRIEK SINGEL J.W.
VOERPAK B.V.
- DIEL-HILST B.V.
- R. VAN NIEBOEL B.V.
- KLAVELAD CHEMICALIEN

B.L. Hopperbrouwer

DE STAATSECRETARIS VAN WELLEN,
VOLSGEDONDEN EN CULTUR

voor deze

DE HOOFDINSPECTEUR VAN DE
VOLSGEDONDEN

drs. P.H. Eerten

Bijlage 2 Voorbeeld inleverformulier

Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL)

Postbus 80523
2508 GM Den Haag
Telefoon : +31 70 7 50 31 52
info@storl.nl
www.storl.nl

Inleverpunt:

Datum:

Toelichting

RESTANTEN

- Alleen de restanten van de gewasbeschermingsmiddelen in aangebroken verpakkingen met het STORL-logo

of

mogen ingeleverd worden

- Gewasbeschermingsmiddelen in onaangebroken verpakkingen kunt u zonder creditering bij de distributeur inleveren.

LEGE VERPAKKINGEN

- Alleen lege verpakkingen met het STORL-logo mogen ingeleverd worden als lege verpakking.
- De zogenaamde omdozen mogen niet worden ingeleverd.

REGISTRATIENUMMER

- U dient het registratienummer, waaronder u bij de Kamer van Koophandel staat geregistreerd, in te vullen.

A. Inschrijvingsnummer bij de Kamer van Koophandel :

B. Kilogrammen ingeleverde restanten : kg

C. Kilogrammen ingeleverde verpakkingen met logo : kg

Naam, voornaam :

Adres :

Postcode / Woonplaats :

Telefoonnummer :

Indiener

Voor akkoord inleverpunt

Bijlage 3 Instructie gemeente

INSTRUCTIE GEMEENTE PER 1 JANUARI 2017

1. Voor de vergoedingsregeling (€ 1,80 per kilo) van de STORL komen uitsluitend in aanmerking
 - Aangebroken verpakkingen die **restanten** bevatten van professionele gewasbeschermingsmiddelen en zijn voorzien van het STORL-logo op het etiket.
 - Lege verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen met het STORL-logo STORL KLEIN GEVAARLIJK AFVAL

	Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze volledig is geleegd.
	of
	Deze verpakking dient te worden ingeleverd als Klein Gevaarlijk Afval, nadat deze is schoongespoeld, zoals wettelijk is voorgeschreven.

2. Onaangebroken verpakkingen kunnen (zonder creditering) op grond van de afspraken tussen overheid en bedrijfsleven door agrarische ondernemers worden teruggebracht naar de distributeur bij wie het middel is gekocht.
3. Nadat is vastgesteld dat de inleveraar het formulier heeft ingevuld, plaatst u rechtsonder uw handtekening (voor akkoord KCA -depot).
4. Wij verzoeken u de formulieren per kwartaal in te leveren.
U stuurt de **originele inleveraarsformulieren (witte exemplaren)** tezamen met het **originele verzamelformulier** naar het secretariaat van de STORL.
(Doorslagvellen of kopieën van inleveraarsformulieren / verzamel-formulieren zijn voor uw eigen administratie).
5. Nieuwe formulieren kunt u aanvragen bij het STORL-secretariaat, telnr. 070 – 7503152 of per [e-mail info@storl.nl](mailto:info@storl.nl)

Bijlage 4 STORL-inzamelingsactie: toelichting, aanvraagformulier en reglement

STORL-inzamelingsactie: toelichting, aanvraagformulier en reglement

Vanaf het najaar van 2016 voorziet de Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen (STORL) in de mogelijkheid om voor inzamelingsacties voor het afvoeren en laten verwerken van restanten van professionele gewasbeschermingsmiddelen, alsmede voor het afvoeren en laten verwerken van verpakkingen die zijn voorzien van het STORL-logo met de aanduiding Klein Gevaarlijk Afval een tegemoetkoming in de kosten te ontvangen. De tegemoetkoming wordt beschikbaar gesteld voor inzamelingsacties die door een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur samen met een afvalinzamelaar worden georganiseerd. Boeren en tuinders brengen zelf hun gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval naar een inzamelpunt.

De STORL zal steekproefsgewijs controleren of de inzamelingsactie voldoet aan de voorwaarden die van toepassing zijn om in aanmerking te komen voor een tegemoetkoming in de kosten. Indien blijkt dat niet is voldaan aan de voorwaarden, kan het STORL-bestuur een korting opleggen met betrekking tot de tegemoetkoming in de kosten.

Eén van de voorwaarden is dat er tijdens de inzameling permanent toezicht is en dat alles in het werk wordt gesteld om te realiseren dat uitsluitend gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval wordt ingenomen, afgevoerd en verwerkt.

Zowel een vertegenwoordiger namens de LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur, als een vertegenwoordiger namens de afvalinzamelaar ondertekenen het aanvraagformulier. De tegemoetkoming in de kosten (verlaagd als niet aan de voorwaarden is voldaan) zal worden overgemaakt naar de organisatie die staat vermeld onder samenwerkingspartner I op het aanvraagformulier.

De aanvraag dient uiterlijk 8 weken voor de start van de inzameling te zijn ingediend bij de STORL. Binnen vier weken nadat de aanvraag is ingediend, worden de contactpersonen van de beide samenwerkingspartners op de hoogte gebracht of de inzamelingsactie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming in de kosten.

Voor 2016 en 2017 is een ruim, maar gemaximeerd budget beschikbaar voor de tegemoetkoming in de kosten voor het afvoeren en laten verwerken van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval. In het geval het Bestuur inschat dat het maximaal beschikbare budget dreigt te worden overschreden, kan het Bestuur besluiten het verzoek voor de tegemoetkoming af te wijzen.

STORL-INZAMELINGSACTIE: AANVRAAGFORMULIER

Het aanvraagformulier dient volledig en naar waarheid te worden ingevuld.

Samenwerkingspartner I (tevens begunstigde)

LTO-organisatie / CDG-gecertificeerde distributeur / Afvalinzamelaar
(doorhalen wat niet van toepassing is)

*NB: Als samenwerkingspartner I een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur is,
dient samenwerkingspartner II een afvalinzamelaar te zijn en omgekeerd*

Bedrijf / organisatie:

Adres:

Plaats:

IBAN:

(voor het overmaken van de tegemoetkoming)

Naam contactpersoon:

Telefoonnummer van de contactpersoon:

Email van contactpersoon:

Samenwerkingspartner II

LTO-organisatie / CDG-gecertificeerde distributeur / Afvalinzamelaar
(doorhalen wat niet van toepassing is)

*NB: Als samenwerkingspartner II een afvalinzamelaar is, dient de samenwerkingspartner
een LTO-organisatie of CDG-erkende distributeur te zijn en omgekeerd*

Bedrijf / organisatie:

Adres:

Plaats:

Naam contactpersoon:

Telefoonnummer van de contactpersoon:

Email van contactpersoon:

Inzameling

NB: Voor de controle is het noodzakelijk exact aan te geven waar en wanneer de inzameling plaatsvindt. Meerdere dagen en meerdere locaties zijn mogelijk.

Inzameling 1: Datum:
Locatie:
Starttijd:
Eindtijd:

Inzameling 2: Datum:
Locatie:
Starttijd:
Eindtijd:

Wat is de schatting (orde-grootte) van het aantal bedrijven dat gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval gaat inleveren?

.....

Ondergetekenden verklaren het formulier naar waarheid te hebben ingevuld en conform het Reglement (bijlage 1) te zullen handelen.

Handtekening samenwerkingspartner I

.....

Bedrijfsnaam:
Contactpersoon:
Datum:

Handtekening samenwerkingspartner I

.....

Bedrijfsnaam:
Contactpersoon:
Datum:

Het volledig en naar waarheid ingevulde formulier kan worden gestuurd naar:
STORL, Postbus 80523, 2508 GM Den Haag

Bijlage 1: REGLEMENT STORL-INZAMELINGSACTIE

1. Definities

- a. Gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval**
Restanten van gewasbeschermingsmiddelen die zijn bestemd voor professioneel gebruik en waarvan de verpakking is voorzien van een etiket met het STORL-logo voor Klein Gevaarlijk afval of van een etiket met het STORL-logo voor Bedrijfsafval (zie bijlage 2), alsmede geleegde verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen die zijn bestemd voor professioneel gebruik, waarvan de verpakking is voorzien van een etiket met het STORL-logo Klein Gevaarlijk Afval en waarbij de verpakking is gespoeld conform de daarvoor geldende voorschriften, indien dat is voorgeschreven.
- b. STORL**
Stichting Opruiming Restanten Landbouwbestrijdingsmiddelen
- c. Inzamelingsactie**
Een samenwerking tussen een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur en een afvalinzamelaar waarbij gebruikers gewasbeschermingsmiddelen die zijn bestemd voor professioneel gebruik zelf hun gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval naar een inzamelpunt brengen en het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval wordt afgevoerd en verwerkt volgens de geldende wettelijke bepalingen.
- d. Samenwerkingspartner I**
Een LTO-organisatie, CDG-gecertificeerde distributeur of afvalinzamelaar die betrokken is bij de inzamelingsactie en tevens de begunstigde is voor de tegemoetkoming in de kosten voor het afvoeren en verwerken van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval. Als Samenwerkingspartner I een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur is, dient samenwerkingspartner II een afvalinzamelaar te zijn en omgekeerd.
- e. Samenwerkingspartner II**
Een LTO-organisatie, CDG-gecertificeerde distributeur of afvalinzamelaar die betrokken is bij de inzamelingsactie. Als Samenwerkingspartner I een LTO-organisatie of CDG-gecertificeerde distributeur is, dient samenwerkingspartner II een afvalinzamelaar te zijn en omgekeerd.
- f. Samenwerkingspartners**
Samenwerkingspartner I en Samenwerkingspartner II tezamen.
- g. Aanvraag**
Een volledig, naar waarheid ingevuld, door samenwerkingspartners ondertekend en ingestuurd aanvraagformulier "STORL-INZAMELINGSACTIE: AANVRAAGFORMULIER".

2. Tegemoetkoming in de kosten

- a.** De STORL stelt een tegemoetkoming in de kosten voor het afvoeren en verwerken van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval beschikbaar ter grootte van €1,30 per kg van het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval.
- b.** De tegemoetkoming in de kosten wordt verstrekt aan Samenwerkingspartner I en is beperkt tot een inzamelingsactie van gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval.
- c.** Een aanvraag wordt minimaal 8 weken voor de start van de inzameling ingediend bij de STORL.
- d.** Binnen vier weken nadat de aanvraag is ingediend meldt de STORL aan de contactpersonen van beide Samenwerkingspartners of de inzamelingsactie in aanmerking komt voor een tegemoetkoming in de kosten.
- e.** Op de tegemoetkoming kan door STORL worden gekort als tijdens de inzameling door een door STORL aangestelde controleur is vastgesteld dat niet is voldaan aan de voorwaarden.
- f.** De definitieve tegemoetkoming wordt binnen 6 weken nadat de administratie (zie 4) en/of het eventuele definitieve controlerapport (zie 6b) is ontvangen, door STORL overgemaakt.

- g. De tegemoetkoming wordt overgemaakt naar het IBAN bankrekeningnummer zoals ingevuld bij de gegevens van Samenwerkingspartner I op het aanvraagformulier.
- h. Het is niet toegestaan om in het kader van de inzamelingsactie buiten de aangeven datum (data), locatie(s) en uren gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval in te nemen.
- i. Tijdens de in de aanvraag aangegeven dagen en tijdsvakken is er permanent toezicht en wordt uitsluitend gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval ingenomen. De Samenwerkingspartners maken afspraken over het permanente toezicht.
- j. Indien de afvalinzamelaar of CDG-gecertificeerde distributeur haar onderneming geheel of gedeeltelijk staakt of op enigerlei wijze vervreemdt, in staat van faillissement wordt verklaard of surséance van betaling aanvraagt, is STORL gerechtigd de overeenkomst met onmiddellijke ingang te beëindigen, zonder dat daarvoor een ingebrekestelling of rechterlijke tussenkomst is vereist.

3. Controle

- a. De STORL is gerechtigd om bij de inzamelingsacties controles te laten uitvoeren door een door STORL aangestelde controleur, teneinde vast te stellen of de inzamelingsactie wordt uitgevoerd in overeenstemming met het Reglement. Indien blijkt dat niet is voldaan aan de voorwaarden, kan het STORL-bestuur een korting opleggen met betrekking tot de tegemoetkoming in de kosten, waarbij het STORL-bestuur ook kan besluiten geheel af te zien van de tegemoetkoming als niet aan de voorwaarden is voldaan.
- b. De Samenwerkingspartners zijn verplicht mee te werken aan de controle die door de controleur namens de STORL wordt uitgevoerd. Hieronder wordt mede, doch niet uitsluitend, verstaan het binnen redelijke termijn verschaffen van juiste inlichtingen, het verschaffen van inzicht in de administratie en vergunningen en het verschaffen van toegang tot de ruimten waar het ingenomen gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval zich bevindt (incl. voertuigen).
- c. Van de controle die door de controleur namens de STORL wordt uitgevoerd wordt een controlerapport opgesteld dat direct na de controle (binnen 5 werkdagen) door de controleur wordt verstuurd aan de Samenwerkingspartners en aan de STORL.

4. Administratie

- a. Door of namens Samenwerkingspartner I wordt per bedrijf dat gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval aanbiedt een schriftelijke administratie bijgehouden van de NAW-gegevens van de aanbieder en van de hoeveelheid gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval dat wordt ingenomen. STORL stelt voor de administratie een voorbeeldformulier beschikbaar.
- b. Voor het vaststellen van de vergoeding door STORL draagt Samenwerkingspartner I er zorg voor dat binnen 2 weken na de laatste inzameling de administratie (per email of per post) naar de STORL wordt gezonden.

5. Afvalinzamelaar

- a. De afvalinzamelaar voert de werkzaamheden uit met inachtneming van een algemene omzichtigheid in verband met de risico's die de gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval met zich meebrengen.
- b. De afvalinzamelaar is ervoor verantwoordelijk dat het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval wordt ingezameld, vervoerd en verwerkt conform de daarvoor geldende wet- en regelgeving.
- c. De afvalinzamelaar beschikt daarvoor over de juiste vergunningen en handelt conform de voorwaarden en voorschriften die zijn gesteld bij deze vergunningen.

- d. De afvalinzamelaar verstrekt op verzoek van STORL een afschrift van alle vergunningen waarover zij beschikt in het kader van de inzameling van afvalstoffen.
 - e. Indien de afvalinzamelaar voor de uitvoering van de werkzaamheden gebruik maakt van een derde partij of van derde partijen, dient de afvalinzamelaar met de derde partij of met de derde partijen afspraken te maken waarmee wordt geborgd dat de werkzaamheden worden uitgevoerd in overeenstemming met de bepalingen uit dit Reglement. Op verzoek van de STORL dient inzicht te worden gegeven in de hiervoor bedoelde afspraken.
 - f. Indien de afvalinzamelaar zich ontdoet van het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval, dan moet de afvalinzamelaar de ontvanger wijzen op de risico's van het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval en op verzoek van STORL kunnen aantonen dat de ontvanger bevoegd is om het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval in ontvangst te nemen.
- 6. Korting op de tegemoetkoming**
- a. Indien de STORL wil overgaan tot een korting op de tegemoetkoming worden de Samenwerkingspartners hiervan onverwijld in kennis gesteld.
 - b. De Samenwerkingspartners worden in de gelegenheid gesteld om uiterlijk binnen twee kalenderweken hun zienswijze gezamenlijk kenbaar te maken aan de STORL. Indien de termijn is verstreken zonder dat de Samenwerkingspartners gezamenlijk een zienswijze hebben ingediend, dan wordt het controlerapport definitief vastgesteld. STORL is gehouden omtrent de inhoud van het controlerapport geheimhouding te betrachten.
 - c. De definitieve tegemoetkoming wordt binnen 6 weken nadat de administratie (zie 4) en/of het eventuele definitieve controlerapport (zie 6b) is ontvangen, door STORL overgemaakt.
- 7. Aansprakelijkheid**
- a. STORL aanvaardt jegens de Samenwerkingspartners geen enkele vorm van aansprakelijkheid voortvloeiende uit de aanvraag voor een tegemoetkoming in de kosten, dan wel uit hoofde van andere verplichtingen.
 - b. De Samenwerkingspartners zijn aansprakelijk voor alle schade die voortvloeit uit het verrichten van de werkzaamheden. Hieronder valt mede de schade die het gevolg is van het inzamelen, beheren, vervoeren of verwerken van het gewasbeschermingsmiddelen-gerelateerd Klein Gevaarlijk Afval door derden en ook nadat de afvalinzamelaar zich heeft ontdaan van het afval.
 - c. De aanvragers vrijwaren STORL alsmede de controlerende instantie tegen alle aanspraken die derden zouden kunnen laten gelden voortvloeiende uit deze overeenkomst dan wel uit andere werkzaamheden uitgevoerd door of in opdracht van de aanvragers.
- 8. Slotbepalingen**
- a. Indien één of meer bepalingen uit de overeenkomst aanvraag niet rechtsgeldig blijken te zijn, zullen de overige bepalingen uit de overeenkomst onverminderd van kracht blijven. Partijen zijn alsdan gehouden om in onderling overleg de nietige of vernietigde bepaling te (doen) vervangen op een wijze die zo veel mogelijk recht doet aan de bedoeling van de nietige of vernietigde bepaling.
 - b. Indien en voor zover op grond van de redelijkheid en billijkheid of het onredelijk bezwarend karakter op enige bepaling uit de overeenkomst geen beroep kan worden gedaan, komt aan de desbetreffende bepaling wat betreft inhoud en strekking in elk geval een zoveel mogelijk overeenkomstige betekenis toe, zodat daarop wel een beroep kan worden gedaan.
 - c. Indien geschillen ontstaan over de naleving van dit Reglement, dan zullen Samenwerkingspartners en STORL hierover in goed overleg tot een oplossing trachten te komen. Indien een dergelijke oplossing uitblijft, dan zullen geschillen worden voorgelegd aan de rechtbank te 's-Gravenhage.

Bijlage 2: STORL-logo's

STORL-logo voor Klein Gevaarlijk Afval

STORL-logo voor Bedrijfsafval

CLM Onderzoek en Advies

Postadres

Postbus 62
4100 AB Culemborg

Bezoekadres

Gutenbergweg 1
4104 BA Culemborg

T 0345 470 700
F 0345 470 799

www.clm.nl